Dayanışma

ARALIK 1984 — SAYI: 29 — 2.- DM

Skandal listesi uzuyor

Bankalar da rüşvet dağıtmış!

● Flick tekelinden sonra Dresdner Bank'ın da rüşvet dağıttığı ortaya çıktı.

Alman Komünist Partisi (DKP) ve Yeşiller dışındaki diğer partilerin ve önde gelen bazı politikacıların Flick tekelinden çeşitli dönemlerde rüşvet aldıklarının açığa çıkmasıyla patlayan F.Almanya'nın savaş sonrası en büyük skandalı, FDP'li eski ekonomi bakanı ve şu anda Dresdner Bank'ın yönetim kurulu sözcüsü Hans Friedrichs'in yaptığı açıklamayla ilginç boyutlar kazandı ve rüşvet skandalına Flick tekelinden başka bazı bankaların da karıştığı anlaşıldı.

Hakkında Flick tekeline bakanlığı döneminde vergi indirimi kolaylığı sağlandığı gerekçesiyle Federal Cumhuriyet Savcılığı'nca soruşturma açılan Friedrichs, Dresdner Bank'ın yabancı ülkelere yaptığı ticaretin 70 milyar DM'ye ve kârının 1984 yılında 2 milyar DM'ye ulaştığını belirttik-

(Devamı 6. sayfada)

PKKK, TİP, TKEP, TKP, TKSP ve TSİP, "Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Sol Birliği"ni oluşturdular

Solun birliği yolunda ileri bir adım atıldı

● PPKK, TİP TKEP, TKP, TKSP ve TSİP arasında devam eden işbirliği görüşmeleri yeni bir safhaya ulaştı. Altı parti Türkiye ve dünya kamuoyuna yaptıkları ortak açıklamada, demokratik halk iktidarının kurulmasını hedef alan devrimci beraberliklerinin yanısıra, acil görev olan faşizme karşı mücadelede tüm demokrasi güçlerini işbirliğine çağırdılar.

● Altı partinin oluşturduğu işbirliği platformu "Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Sol Birliği" (SOL BİRLİK) adını aldı. Altı parti tüm anti-faşist güçlerin tartışmasına sunulan "Demokratik Güçbirliği Platformu" adlı programatik bir öneri de hazırladı.

PPKK, TİP, TKEP, TKP, TKSP ve TSİP arasında, merkezi düzeyde 1 yıldır devam eden ilişkiler, partilerin üst düzey delagasyonlarının bir araya gelip imzaladıkları protokol ve belgelerle, yeni bir niteliğe ulaştı. İmzalanan ve kamuoyuna açıklanan ortak Deklarasyon'da, bu altı parti "Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Sol Birliği" adı altında, aralarında siyasi ilişkileri genişletip yetkinleştirmeye dönük bir platform oluşturduklarını açıklıyor, ayrıca dünya ve Türkiye konusunda ortak görüşlerini dile getiriyorlar. "Ulusal ve sosyal kurtuluşun ancak demokratik halk iktidarını kurmaktan, Türkiye'yi emperyalizme bağımlılıktan ve tekelci sermaye egemenliğinden kurtarmaktan" geçtiği vurgulanan Deklarasyon'da partilerin bu yöndeki mücadele kararlılığı tekrarlanıyor ve "şu anki acil görevin, işbaşındaki diktatörlüğü yıkmak" olduğu dile getiriliyor.

Partilerin kamuoyuna açıkladıkları ortak deklarasyonun bir diğer önemli yanı da, "Demokratik Güçbirliği Platformu" adlı bir belgenin kabul edildiğini duyuran mesajdır. Böylece, "SOL BİRLİK", faşizme karşı olan bütün siyasi ve demokratik güçlerin, faşist Evren diktatörlüğünü yıkmak için verilen mücadeleye katılmalarının öneminin altını çizmekte, belli başlı demokratik

(Devamı 6. sayfada)



Kıbrıs İşçi Federasyonuna üye Türk ve Rum işçiler, sınıf kardeşleri olarak ekonomik-demokratik hakları için yıllarca omuz omuza, birlikte mücadele vermişlerdi. 1963 yılında çekilmiş olan yukarıdaki fotoğraf bu ortak mücadelenin güzel bir örneği.

Dayanışma

Solun birliği

ALTI siyasi parti PPKK, TİP, TKEP, TKP, TKSP ve TSİP arasında sürmekte olan yakın ilişkiler, Aralık 1984 tarihinde, bu partilerin üst düzey delegasyonlarının bir araya gelerek imzaladıkları bir protokol ve kamuoyuna açıklanan "Duyuru" başlıklı belge ile yeni bir safhaya ulaştı, sol siyasi güçleri birlik ve işbirliği hedefine yakınlaştıran ileri ve örnek bir adıma dönüştü.

Altı partinin oluşturduğu siyasi platform "Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Sol Birliği" adını taşıyor. Kısaca "SOL BİRLİK" olarak isimlendirilen bu platform partilerin, ideolojik, politik ve örgütsel varlıklarını koruyarak ve fakat aralarındaki siyasal işbirliğini bu kapsamda yetkinleştirip geliştirmeyi amaçlayarak içinde yer aldıkları bir beraberliği simgeliyor.

Bugün Türkiye'de acil siyasi görevin, bir an önce K. Evren rejiminden kurtulmak ve kitlelerin istemi doğrultusunda bir demokrasiyi gerçekleştirmek olduğunu tesbit eden SOL-BİRLİK partileri, faşizme karşı olan tüm barış ve demokrasi güçlerini kapsayacak Demokratik Güçbirliği Platformu adlı bir belgeyi de kabul ettiler.

Dolayısıyla, altı partinin bu "bir adımı" önümüzdeki mücadele bakımından, bir anlamda "iki ayrı adım" yahut "iç içe tek bir adım" niteliği taşıyor. Çünkü "SOL-BİRLİK" Türkiye'de Demokratik Halk İktidarının kuruluşunu amaçlayan ve siyasi programını bu yönde belirlemiş olan partilerden oluşuyor ve böyle bir devrimi öngörüyor. Demokratik Güçbirliği Platformu ise "birliktelik temelini" böyle sınırlamıyor ve faşizmden çıkarı olmayan tüm toplum güçlerinin "evet" diyebileceği temel istemleri kapsayan geniş kapsamlı demokratik program öngörüyor. Dolayısıyla bir anti-faşist cephe kuruluşunu öngörüyor, bu doğrultuda mücadele edeceğini vurguluyor.

Altı partinin attığı bu adım, güvenilir, kalıcılaşma ve genişleme perspektifi olan bir beraberlik haline dönüştürülebilirse, işbirliği ve ortak mücadele geleneği bakımından oldukça kısır bir tarihe sahip olan sol hareketimiz için kaydedilmeğe değer bir kazanım olacaktır. Bu adımın, hedeflenen amaçlar doğrultusunda yeni adımlarla desteklenmesi, tüm demokrasi güçleri için bir cazibe noktası düzeyine yükseltilmesi ve en önemlisi de, halk yığınlarının önüne somut işler kotararak çıkabilmesi, herkesin içtenlikle beklentisidir.

İşçilerin, emekçilerin, barıştan, güvenlikten, demokrasiden ve insanca yaşama koşullarının yaratılmasından yana ilerici, demokrat, anti-faşist bütün toplum güçlerinin, hatta insancıl bütün ögelerin ve kişilerin, atılan bu adımdan kendine pay çıkarmaları, kendi etkinlik ve çabalarını bu gelişimle birleştirmeleri, aktif mücadele dışına düşmüş, yalnız ve amaçsız kalmış ama aklında hep belli belirsiz bir gelecek umudu saklı kalmış olanların kendi durumlarına bu gelişmeden amaçsal çözümler çıkarabilmeleri, gereklidir ve mümkündür.

K.Kıbrıs'ta genel grev

Kuzey Kıbrıs'ta Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu DEV-İŞ'in kukla Denktaş hükümetinin uyguladığı ekonomik politikayı protesto etmek amacıyla 11 Aralık 1984 tarihinde başlattığı süreli genel grev, 3 saat kadar sürdükten sonra başarılı şekilde sona erdi. Türk topluluğunun yaşadığı K.Kıbrıs'ta ulaşım ve genel hizmetlerin hemen tamamı durmuştu. Memurlar işi bırakmış, işçiler büyük oranda greve katılmıştı. Greve katılanların sayısı 30 bini geçiyordu.

Bu genel grevin, bizim açımızdan kayda değer özellikleri var. Çünkü, Kıbrıs'ın bu bölgesinde, Türkiye'deki Evren rejimine sadakatla bağlı bir uşak, bir emperyalist kukla, Kıbrıs Türk topluluğunun başına dışardan zorlamalarla oturtulmuş bir cani despot olan Rauf Denktaş ve onun gerici-faşist çetesinin şemsiyesi altında Kuzey Kıbrıs'a siyasal bir statü kazandırmaya dönük Türk politikalarına, orada, Türkiye'nin desteği olmadan da ayakta durabilecek bir Kıbrıs Türk burjuvazisi yaratma çabaları eşlik ediyor. Henüz "tacir" düzeyinde bir burjuva takımıdır, Kuzey Kıbrıs'daki Denktaş'la ve kukla hükümetinin adamlarıyla fiili ortaklıklar içinde ve

(Devamı 6. sayfada)

İşsizlik artarken

Sosyal harcamalar giderek kısıtlanıyor

F.Almanya'da iş ve işçi bulma kurumlarına müracaat eden işsizlerin sayısı giderek artıyor. Nürnberg'de Federal İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun yaptığı en son açıklamaya göre, Kasım ayı içerisinde 45 bin kişi daha işsiz olarak bildirimde bulundu. Buna göre toplam işsiz sayısı 2.19 milyona, işsizlik oranı da % 8.6'dan % 8.8'e çıktı.

Öte yandan Federal İş ve İşçi Bulma Kurumu başkanı CDU'lu Heinrich Franke yaptığı açıklamada, "konjonktürdeki mütevazi bir iyileşmenin, yüksek düzeydeki işsizlik sayısında bir düzelmeye yol açmayacağını" belirtti.

İstatistikler, iş ve işçi bulma kurumuna işsiz olarak müraacat edenlerin sayısındaki artışın yanısıra, uzun süreden beri işsiz durumda olanların miktarında da önemli bir artışın olduğunu gösteriyor. Nitekim ortalama işsizlik süresi şimdiden 8 aya ulaştı ve gözlemcilere göre bu rakam sürekli yükselme eğilimi gösteriyor. Şu anda mevcut işsizlerin % 43.5'u bir yıldan fazla işsiz durumdalar.

Federal İş ve İşçi Bulma Kurumu yaptığı en son açıklamada, işsizlik sayısındaki artışı inşaat iş kolundaki olumsuz gelişmeye ve bu gelişmenin yapı malzemesi sanayiine yansımasına bağlıyor.

Nürnberg'den yapılan açıklamadaki diğer rakamlar ise şöyle: 2.19 milyon işsizin % 54.7'si erkek, % 45.3'ü kadın. Yine iki milyonun üzerindeki işsizin sadece 1.3 milyonu işsizlik parası ya da işsizlik yardımı alabiliyor. En yüksek işsizlik oranları da % 13.5 ile Bremen, % 12.8 ile Saarland ve % 11.7 ile Niedersachsen eyaletlerinde.

İşsizlerin sayısının sürekli artmasına, iş ve işçi bulma kurumlarından para alan işsizlerin uzun süredir işsiz kaldıkları için sosyal dairelere gönderilip kıt kanaat yaşamaya mecbur bırakılmasına rağmen, gerici hükümet silahlanma bütçesini arttırıp, sosyal harcamalardan kısıntı yapma politikasını ısrarla sürdürmeye devam ediyor. Nitekim İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun bütçesi 1984'de 34.8 milyar DM iken, bu rakam 1985 yılında 33 milyar DM'ye düşürüldü.

Türkiye'de "şeref" salgını



"Şerefli" eğitimciler belgelerini alıyorlar

İstanbul eski emniyet müdürlerinden Şükrü Balcı'ya rüşvet verdiği için bir süredir "içerde" bulunan Gazinocular Kralı Fahrettin Aslan'a "şeref belgesi", İstanbul valisi tarafından verildi. F.Aslan'a bu belge, milli eğitime yaptığı "şerefli hizmetlerin" karşılığı olarak, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından lâyık görülmüştü.

Şükrü Balcı'nın da birçok şeref madalyası vardır. 12 Mart'ta Erim hükümetleri zamanında ve 12 Eylül'den sonra Evren zamanında "anarşistlere karşı büyük devlet hizmetlerinde" bulunmuş, birkaç kuruş "sıkıyönetim üstün hizmet pirimi" almıştı. Buna Gazinocular Kralı Fahrettin Aslan'dan aldığı üç beş kuru-

(Devamı 6. sayfada)

"İhtiyaç fazlası" erler:

Faşizm ve köle emeği

Faşist diktatörlük yeni çıkardığı bir kararname ile "ihtiyaç fazlası erlerin askerlik hizmetlerini kamu iktisadi teşebbüslerinde yapmalarını" öngördü.

Sessiz sedasız geçiştirilen, belki de kimi ilericiye, demokrata bile makul ve olumlu gözüken bu kararname üzerinde durmak gerekir.

* Birincisi, "ihtiyaç fazlası er" ne demektir? Türkiye'nin kaç kişilik orduya ihtiyacı olduğunu tesbit eden NATO'dur, ve Türk ordusunun Amerikancı-Natocu komutanlarıdır.

* Dolayısıyla ordu, ulusal bir ordu olmadığı için tesbit edilen "ihtiyaç" da (silah altındaki er sayısı da) ulusal ihtiyaç değildir.

* İkinci olarak, bu ordu

(Devamı 6. sayfada)

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Diyor ki:

Türkiye'de Sendikal Özgürlük Yoktur

● "Her yeni toplu pazarlık masasına oturuşta yetki belgesinin iktidar tarafından yeniden verilmesi şartı, sendikacılığı hükümetin kontrol altında tutmasını sağlamaktadır."



Dillere destan "Evren Demokrasisi"nden bir görüntü: DESAN'da 38 işçiden 8'i "grevde"!

Sözleşmelerin yapılıyor, bu sözleşmelere sendikaların katılıyor ve Türk-İş'in çalışıyor olması "Türkiye'de sendikal özgürlüklerin işlediği"ne kanıt gibi gösteriliyor ama buna kimsenin inandığı yok. BM Uluslararası Çalışma Örgütü (İLO) yayınladığı bir raporda, Türkiye'deki bugünkü sendikal yaşamın genel çizgilerini şöyle özetliyor ve bütün dünyaya duyuruyor.

* Sendikalar özgür değildir, sendikal örgütlenme kısıtlama altındadır.

* Sendika yöneticisi seçilmek için konulan 5-10 yıl çalışmış ve sendikacılık nedeniyle hüküm giymiş bulunmamak şartları, ilerici sendikal hareketi tasfiye içindir.

* Toplusözleşme yapacak sendikanın önündeki, işkolunda % 10, işyerinde % 50 çoğunluk sağlama şartı, sendikaları hareketsiz bırakmaktadır.

* Her yeni toplu pazarlık masasına oturuşta yetki belgesinin iktidar tarafından yeniden verilmesi şartı, sendikacılığı hükümetin kontrolü altında tutmaktadır.

* Siyasal genel grev, dayanışma ve iş yavaşlatma ve oturma grevi yasaklanmıştır ve bu durum sendikaların elde ettikleri sözleşme haklarını dahi koruyamamaları sonucunu vermektedir.

* Sıkıyönetim ve olağanüstü hal durumlarında grevlerin yasaklanması grevi uygulanamaz bir hak haline getirmektedir.

* Hükümetin grevi yasaklama hakkını kullanması durumunda toplu pazarlığın, bir hükümet organı niteliğindeki YHK'na devredilmesi, hükümete işçi ücretlerini bizzat belirleme yolunu açmaktadır.

* Türkiye, demokratik bütün ülkelerin imzalamış bulunduğu, her ülkede işçilere sendika kurma özgürlüğü ve örgütlenme hakkı tanıyan 87 sayılı İLO sözleşmesini imzalamaktan hâlâ kaçınmaktadır.

Faşizm altında Çukurova!

45 yaşındayım. 4 kız, 4 erkek çocuğum var. Ben va karım 10 nüfusuz. Nisan'ın 18' inden bu yana tarlada çadırlardayız. Yol yok, okul yok, araç yok, yiyecek yok, doktor yok, radyo yok. İçilecek suyu da tarla sulama işinde kullanılan kanaldan alıyoruz. Sabah 4.30'da kalkar, akşam 7'ye kadar çalışırız. 7'den sonra kadınlarımız çalı çırpı toplar, önce ekmek, sonra yemek yaparlar. Böyle hergün ekmek de yemek de tahıldan yapılır. İşte yiyeceğimiz bulgur aşıdır. Nisan'dan bu yana hep çapa vurduk. Çapadan bize 50 bin lira kaldı. Yani 10 nüfus 5 ayda 50 bin liraya çalıştık. Bu cehennemde Nisan ve Mayıs yağmur fırtınasından sonra, yaz sıcağında ter döke döke kızgın güneş altında durmadan çalıştık. Bundan sonra da pamuk topluyoruz. Ücret kilo başına 15 lira. 2 lirası elçinin, bize kalıyor 13 lira. Ben 10 nüfusum, ama ancak 5 kişiyle toplayabiliyoruz. Ortalama adam başı 50 Kg. toplayabiliyoruz. Onu da tarlanın sahibi ağa burnumuzdan getiriyor. Ağa gelir çocukları tokatlar, bize bağırır, çağırır. "Sizi tembel adamlar, diğer ırgatlar sabah 3'te kalkar, siz 4'te kalkarsınız. Onlar temiz toplarlar, sizler temiz de toplamazsınız. İşiniz gücünüz dedikodu yapmak. Su deyip durursunuz. İşte kanal suyu, Allah'ın suyu değil mi? Fıstık gibi suyu için, Allah'a şükredin. Müslüman değil misiniz? Bana bakın şimdi karakola gidip başçavuşu ve jandarmaları getiririm. Başınıza birer asker diker, süründürür, copla çalıştırırım, vallahi!"

Geçen ay bizim ırgattan bir arkadaşın iki yaşındaki oğlu hastalandı. Ağaya gittik. Buradan orası yaya 1 saat 45 dakika çeker. Ağa yüzümüze bile bakmadı. Asfalta çıktık, yağmur bastırdı. Araçlar vızır vızır geçiyor, el kaldırıyoruz hiç biri durmuyor. 1 saat yağmurun altında bekledikten sonra, bir traktör durdu da ona bindik. Ama yağmur ve rüzgar üzerimize bastırıyor. Doktora yetişemeden çocuk öldü. Babasının feryadı ve yağmur bizi mahvetti. Geri döndük. İşte yine cehenneme geldik, yağmur yine devam ediyor. O gece çadırlarımız hep uçtu, lambalarımız çatladı.

Kör olası memleket, iş bulabilsek ne gezeriz buralarda, orada iş yok. Daha önce Antep'te iş var dediler, Antep'e göç ettik. Oraya da Urfa'dan. Fabrika fabrika, cadde cadde dolaştık, gezdik. Sormadığımız kapı kalmadı. Çektik buraya geldik.

İşte buradaki yaşantımız da bu. Her gün ağa gelir borázanını öttürür. Bizleri askerle tehdit eder. Biz bu tarlaları sürer, eker, çabalarız. Çocuklarımızın kanıyla sular, cenazesiyle toplarız pamuğu. Haralara doldurur, ağaya teslim ederiz. Ağa, sen satarsın 150-200 milyona, bizlere verirsin 50-60 bin lira. Üstelik çocuklarımızı da tokatlarsın. Haklısın!.. Bu hükümet ve sıkıyönetim senin ve senin gibiler için geldiler. Bizlere de gelirler seçimlerde kandırmak için, işleri düşünce. Bir de böyle yaşarken erkek çocuklarımızı yirmisine gelince askere alırlar, vatanı, milleti korusun diye. Vay be bizim de vatanımız varmış meğer de haberimiz yokmuş. Başımızı sokacak bir evimizin olmadığı, iş bulamayıp rezil olduğumuz vatan!

Ama haklısınız, bu vatan gerçekten bizim olacak. Şimdi birkaç leş kargası çullanmış her şeye. Kargaları yakalayıp, kanatlarını yolmak gerek.

Mini Yorum:

DEVLETİN ÜRETİCİYE BORÇLARI

● Çay üreticilerine 29 milyar.

● Ayçiçeği üreticilerine 5 milyar.

● Tahıl üreticilerine 1 milyar.

● Pamuk üreticilerine 3 milyar.

● Soya üreticilerine 200 milyon.

● Üzüm üreticilerine 400 milyon.

● Pancar üreticilerine 80 milyar.

Üç aşağı beş yukarı 130 milyar. Köylüden ürünü alınmış, parası, "enflasyon artar" yahut "para yok" gerekçesiyle ödenmemiş. Çeke, bonoya bağlanmış, 6 ay içinde ödenecekmiş. Çek karşılıksız çıkar, bono gününde ödenmez, bu da cabası. Ya köylü, borcu var ödeyecek, zorunlu ve toplu harcamaları var, kışa girecek, bazı girdileri temin etmesi gerekli çünkü üretmeye devam edecek. Edemezse üretim düşecek, açlık görünecek. Yahut tefeciye % 100 faizle borçlanıp açık kapatacak.

Ödenmiyen bu paralar, bir kaç tekelciye kredi olarak kullanılmaktadır. Böyle olması da normaldir. Faşizm bunun için vardır.

SODEP GENEL BAŞKAN YARDIMCISI

M. Saraç F. Almanya'da sorulardan kaçtı

Avusturya eski başbakanlarından Bruno Kreisky'nin davetlisi olarak Avrupa'ya gelen SODEP Genel Başkan yardımcısı ve Yol-İş sendikası eski genel başkanı Muzaffer Saraç, her gittiği yerde ve katıldığı her toplantıda, yoğun sorularla karşılaştı. Saraç'la sohbete gidenler, özellikle partisinin, Türkiye'nin çeşitli siyasal, ekonomik ve sosyal sorunları hakkında görüşlerini ve halkın sorularına ne gibi çözümler önerdiklerini öğrenmek istediler.

Kendisiyle Köln Radyosu tarafından yapılan röportaj'da, Avrupalı sosyal demokratların ve Sosyalist Enternasyonal'in, Evren cuntası tarafından kapatılmış olan CHP'yi tanımaya devam ettiğini, dolayısıyla SODEP'in üyelik başvurusuna itibar etmediğini de bu röportaj'da belirtti.

Muzaffer Saraç, Duisburg'da yaptığı "sohbet toplantısında" çalışan kesimlerin Türkiye'de "görülmemiş bir fukaralık içinde" bulunduklarını, "sol görüşlü işçilerin sendikalarda tasfiye edildiklerini" ve "iki bini tutuklu üç bin sendikacının yargılanmakta olduğunu" söyledikten ve "partisinin iktidara geldikten sonra Türkiye'nin sorunlarını çözeceğinden" sözettikten sonra, "dinleyicilerin sorularını cevaplayacağını" belirtti. "NATO'dan ayrılmak istemediklerini" fakat "NATO'dan adalet istediklerini" söyleyen Muzaffer Saraç "Türkiye Kürdistanı'ndaki son operasyonlar" hakkında sorulan bir soruya "Biz Misak-i Milliciyiz" karşılığını verdi. "Avrupadaki göçmen Türkiyeli işçilerin sorunları hakkında partisinin görüşünü" soran bir dinleyiciye ise "henüz parlamentoya girmemiş bir parti olduklarını" hatırlattı ve "bir görüş oluşturmadıklarını" böylece açıklamış bulundu.

Karşılaştığı diğer sorulara, özellikle Türkiye'deki siyasi rejime ve demokrasiye ilişkin olanlarına açık ve anlaşılır cevaplar vermekten ısrarla kaçınan M. Saraç'ın bu tutumu, SODEP'in içinde bulunduğu hedefsizliği ve kararsızlığı göstermesi bakımından ilginç karşılandı. SODEP halkın çözüm bekleyen bunca birikmiş sorunu hakkında derli-toplu bir görüş ve program sunamıyor, bunu genel başkan yardımcısının şahsında F. Almanya'da görmek mümkün oluyordu.

Hazret Futbola Küsmüş

Ramiz KEVKEP

Bilgi dağarcığı askeri mekteplerde okuduğu kırıntıları aşamayan, Harbokulu çıkışlı K.Evren, diktatörlüğe soyunduktan sonra her konuda ahkâm kesmeye çok meraklı oldu. Son dört yıl içinde hazretin demeç vermediği tek konu kalmadı. Kanarya sevenler cemiyetinin bilmem ne toplantısına gitse kuşlar üzerine, bir rehabilitasyon seminerine gitse sakatların tıbben iyiliştirilmesi üzerine, botanik bahçesini gezse bitkiler üzerine, TÜSİAD kongresine gitse ekonomi üzerine, elektronik cihazlar sergisine gitse sibernetik üzerine... velhasıl hangi halta burnunu soksa o konu üzerine kırık dökük lugat paralamayı çok seviyor hazret.

Aslında bunda şaşılacak bir şey yok, hemen bütün subayların tipik bir özelliğidir: onlar omuzları kalabalıklaştıkça kendi meziyet ve kabiliyetlerinin daha da arttığını sanırlar. Onlar için bilgi ya da yetenek ölçütü rütbedir. Rütbe ise askeriyede üslerine iyi itaat etmekle, daima "başüstüne" çekip, iyi "topuk çakmayı" bilmekle, astlarına ise hot-zot etmekten biran olsun geri kalmamakla kazanılır. Daha da önemlisi, subayların ordu içindeki yılları arttıkça, bununla ters orantılı olarak zekâları da kıtlaşır, düşünme yetenekleri, askeri deyimle "sürat-i intikal kabiliyetleri" giderek düşer.

Kenan Evren efendi de, diğer subaylardan farklı değil kuşkusuz. Onun da rütbesi büyüdükçe kafası küçülmüş. Ne ki, kendisi kendi kendini devlet başkanı ilan edince, ilim irfan sahibi olduğunu sanmağa başladı. Oysa, atalarımızın da dediği gibi, *kişi kendini bilmek gibi irfan olmaz*. Şayet Evren ordudaki diğer silah arkadaşları, sair asker eskileri, general emeklileri gibi "devlet başkanı olmadan" emekliye ayrılsaydı, bir banka idare meclisi ázalığıyla arpasını alacak ve tek gördüğü itibar ordu evlerine ucuz yemek yemeğe gittiği zaman, garsonlardan duyduğu "paşam, şu masaya buyurun" lâfını aşamayacaktı. Fakat, hazret kendisini devlet başkanı yapınca iş değişti, etrafını sayısız dalkavuklar ve hınk deyiciler sardı, o da devleti gaspetmekle kendisinin bütün meziyetlere sahip olduğunu zannetti ve her lâfa maydanoz olmaya başladı.

TRT televizyonu, ya da günlük basın K.Evren'in bu maydanozlarıyla dolu. İşte bunlardan bir yenisi daha: Türk milli takımı Finlandiya'ya Antalya'da mağlup olunca, ardından da İstanbul'da İngilizlerden 8 gol yiyince, Evren efendi futbola küsmüşmüş. Artık basket maçlarına gidecekmiş. "Bana gitmem için iyi bir basketbol maçı seçin" diyormuş.

Fakat hakkını yemeyelim: Kenan Evren futbolun kollektif bir spor olduğunu bilecek kadar ilim ve irfana sahip bulunduğunu göstermekten de geri kalmıyor. Tekvandocularla yaptığı bir görüşmede, gazetecilere demeç vererek "Türkiye'de gol krallığı kalkmalı" diyor. "Çünkü futbolcular gol atmak için şahsi oynuyorlar, birbirlerine pas vermiyorlar, böylece takım oyununu bozuyorlar" diye ekliyor.

Hazretin futbol ilmine derin vukfu buradan belli. Ne var ki, bildiğimiz kadar gol atma görevi ve şansı forvet oyuncularındır. Türkiye futbolunun bu denli başarısız olmasını futbolcuların şahsi gol sevdasına bağlayan diktatöre sormak gerekir: İngiltere'den 8 gol yiyen kaleci Yaşar da, sakın ola, ikide bir kalesini boşaltıp, gol atmak için ileriye gittiği için bunca gol Türk milli kalesine girmiş olmasın.

Her ne ise: fakat bir kez hazret gol krallığının yasaklanmasını buyurdu ya, oradaki dalkavuklar hemen cevabını yapıştırdılar: "Efendim, gol krallığını federasyon düzenlemiyor, gazeteciler icat etmişler" diye kendilerini temize çıkarmışlar. Çünkü paşanın hikmetinden ve kudretinden sual olunmaz. Madem ki, son Türk padişahı Sultan Kenan Han Hazretleri ferman buyurdular, buna mutlak itaat vaciptir. Gazeteler derhal "altın taç" ödülünden ve her hafta yayınladıkları gol krallığı çetelesinden vazgeçmelidirler. Dahası da, bilimum "muhacim futbolcular" (forvetler) paşayı kızdırırız endişesiyle gol atmaktan imtina etmelidirler. Bu onların menfaatları icabıdır. Çünkü bu memleket tekin değildir, ne olur, ne olmaz, en fazla gol atan futbolcular, MİT'de siyasi şubelerde "muhalif, rejim düşmanı, yıkıcı, bölücü, anarşist, 16. son Türk devletinin düşmanlarıyla işbirliği halinde..." vb gibi ibarelerle fişlenirler.

"Kırt-kurt: Kürt"

Şoven Türk milliyetçiliğinin ne denli pespaye bir ideoloji olduğunu, ırkçılığını, aşağılık kompleksiyle ve kendine onurlu bir geçmiş bulmakta çektiği zorluğun acısını, başka ulusların ve milliyetlerin tarihini ve hatta varlığını inkar ederek dindirmeye çalıştığını bir kere daha görmek bakımından ilginç bulduğumuz bir belgeden bir bölümü aşağıya aynen alıyoruz:

"Ülkemizde her alanda bölücülük yapılmaktadır. Ancak bunlardan en etkili olanı Kürtçülük alanında yapılan bölücülüktür. Acaba gerçekten Kürt diye bir IRK var mıdır? Kürt sözü nerden gelmektedir?"...

"KÜRT: Dağların yüksek kıyılarında, tepelerinde yaz ve kış aylarında erimeyen karlar vardır. Bu karların üzeri, güneş alınca hafif eriyerek buzlaşır, camsı parlak bir tabaka ile kaplanır. Üst kısmı sert altı yumuşak kardır.

Bu kısmın üzerinde yürüyünce ayağın bastığı yer içeriye çöker ve KIRT–KÜRT diye bir ses çıkarır. İşte bu sese izafeten sıkışmış kara, yatkın kara, Kürt Kar veya Kürtün denilmektedir..."

"İşte yüksek yaylalarda va karlı bölgelerde yaşayan Türklere Kürdak'lar denmiştir... Kürt adı zamanla dağlarda yaşayan sert tabiatlı mücadeleci insanlar için kullanılmaktadır. Zeki Velidi Togan'ın Türk Tarihinde 'Kürt Ekrad'dan gelir, Ekrad da Oğuzların bir boyudur' denmektedir..."

(Türkiye'de Yıkıcı ve Bölücü Akımlar. Türk Kara Kuvvetleri Komutanlığı Yayını-Hizmete Özel.1982)



Kurtuluşumuz kendi eserimiz olacaktır



● İşçilerin önünde Evren-Özal çetesi var, Yılmaz-Narin çetesi var... ama dün nasıl Kavel vardı, Demir-Döküm vardı, 15-16 Haziran vardı, Tariş vardı, bugün de AEG var, Uygar Motor var, Pemko var, İSTAŞ var... İşçi sınıfı ve onun yenilmez gücü var.

● Türkiye'de, işçi sınıfının önünde, bugünkü sözleşme sorunlarının, sendikal problemlerin ve hatta tek tek dertlerin çözümünü, yani iş ve ekmek kavgasını, demokrasi ve özgürlük mücadelesiyle bağlayan çetin bir mücadele yolu bulunmaktadır, görev buna hazır olmaktır.

Tek çaremiz birlik olmak

Toplusözleşmelerin yoğun olduğu bu aylarda, Türk-İş'e bağlı sendikaların bazı işkollarında yaptıkları sözleşmeler radyo-TV başta olmak üzere, burjuva basını tarafından reklam edilmekte, "serbest toplu pazarlık yapıldığı" ilan edilerek, "demokrasiye geçiş" belirtisi diye alkış tutulmaktadır. Sözleşmelerde yüzdelik oranlar öne çıkarılıp, sarı sendikacılar zafer kazanmış havalarda demeçler vermektedir. Oysa bir an geçmişe bakıp, karşılaştırma yapalım. 1980'de sendikaların ücret artış talebi saat başı 55-65 lira civarındaydı. O günün saat ücretlerine vurulduğunda bu rakamlar, yüzde olarak % 200-300'lere denk düşmektedir. 1980 yılında asgari ücret 5.000 lira, bugün ise net 16.000 liradır. Alım gücüne gelince, gazetelerde çıkan sayısız örnekten yalnızca bir tanesine değinelim: Nisan ayında 16 bin lira olarak belirlenen net asgari ücret, 5 ay sonra Ekim'de 4 bin liralık bir alımgücü kaybıyla 12 bin liraya düşmüş bulunuyor. Hergün biraz daha kaybediyor bu alım gücünü. Bunun anlamı, Nisan ayında 2 ekmek alabilmek için bir saat çalışan işçinin, Ekim ayında 2 ekmek için artık 1,5 saat çalışmaya başlamış olmasıdır. Bu sömürü burada da durmayacak, artacaktır.

Şimdi, bugünkü toplusözleşme artışlarına bakalım. Adına Yüksek Hakem Kurulu denilen, biz çalışanlara göre ise gerçek adı alçak ve namussuz hakemler kurulu olan YHK'nın belirlediği sadaka mahiyetindeki %25 artı 2000 lira artış sağlanınca, çok iş başarıldığı, çok hak kazanıldığı izlenimi verilmektedir. Oysa elde avuçta olan ve kalan bellidir.

Toplusözleşmeler yalnızca ücret artışından ibaret değil elbette. Çalışma koşulları, iş ve sağlık güvencesi tümüyle işverenlerin iki dudağı arasına bırakılmıştır. Örneğin işçinin rızası alınmadan başka kısımlara, hatta başka çalışma yerlerine gönderilmesi sözkonusudur. Isınma, havalandırma, dinlenme koşulları tümüyle işverenin –olmayan– insafına bırakılmıştır.

Oluşturulan disiplin kurulları ile işyerleri tam bir toplama kampına dönüştürülmüştür. Bu disiplin kurullarında işleyiş şöyledir: Kurulda iki işveren ve iki işçi temsilcisi vardır. Başkan işverenin kendi temsilcilerinden biridir. Verilecek ceza için oylamada eşitlik halinde başkanın oyu çift sayılmaktadır. Yani herhalükarda işçi temsilcilerinin esamesi okunmamaktadır. Bu disiplin kurulları suçlamayı araştırmak, doğruyu bulmak için değil, otomatikman ceza vermek için toplanmaktadır.

Böylesi maddelerle dolu sözleşmelerin doğuracağı acı sonuçları önümüzdeki aylarda daha da beter yaşayacağız.

Diğer taraftan işçi ücretlerine yapılan zammın % 50-60 dolayında olmadığını belirtmek gerekir. Bugün metal işkolunda varolan gruplandırma (kademe) tüm işkollarında yaygınlaştırılmaya çalışılmaktadır. Bizzat MESS işverenlerinin üzerinde durduğu dokuz basamaklı kademe uygulaması aynı üretimi yapan işçiler arasında huzursuzluk yaratıp, işçileri bölmeye çalışırken, basamak sayısı düştükçe ücret artışı yüzdesi de düşmektedir. Örneğin asgari ücretle çalışan bir işçinin saat ücreti 109 liradır. Bu, üçüncü basamak saat ücretine eşittir. Bugün 109 liraya ödenen artış miktarı % 30'dur. Kademesi yüksek olan 8-9. basamaklara ise % 50-60 artış uygulanmaktadır. Bu yöntem işçiler arasında var olan ücret farklılığını daha da arttırmaktadır.

Peki bugün göz göre göre yapılan bu anlaşmalara işçiler ne demektedir? Bundan memnun mudurlar? Tek kelimeyle hayır. Neden birşey yapılmadığına gelince, faşist yönetimin, onun anayasasının ve sendikalar yasasının hükümleri vardır. Ama daha da önemlisi fabrikalarda, işyerlerinde işçilerin baskılara karşı örgütlü olmayışı, baskılara hep birlikte karşı koyacak durumda bulunmayışlarıdır. Bu durum sürdükçe baskı her geçen gün daha yayılmaktadır.

Cunta'nın sendika yasaları çıkmadan, işyerlerinde meseleye sınıfsal açıdan bakmayı bilen, öncü işçiler anlatmışlardı. Bugün bu Cunta yasalarının ne kadar işçi düşmanı olduklarını yaşayarak, acı biçimde görüyoruz. Bu yasalarda sözleşme görüşmelerinin 60 günle sınırlı oluşu, grev hakkının adı var kendi yok oluşu, uzlaşmazlık çıkınca önünde sonunda YHK kararlarının geçerli oluşu Demokles'in kılıcı gibi başımızda sallandıkça toplusözleşme özgürlüğünden bahsedilebilir mi?

Bu gerçekleri geç de olsa görmeye başlayan işçiler seslerini yükseltmeye başlayınca sıkışan, ikiyüzlülükte üstlerine olmayan Türk-İş Genel Başkanı ve üst yöneticileri, hazırlanmasında suç ortağı oldukları bu yasaların, değişmesi gerektiğinden söz etmektedirler. Bir taraftan hizmette kusur etmediği tekelci işverenleri ve hükümeti memnun etmeye çalışırken, diğer yandan işçileri oyalamaya çalışan Şevket Yılmaz, bu sendikal yasalar çıkarken "çalışma barışı"na alkış tutmuyor muydu? Türk-İş Genel Sekreteri Sadık Şide Cunta'nın kukla danışma meclisinde yer alıp, Sosyal Güvenlik Bakanı olarak Sendikal yasaları kendi eliyle kotarmadı mı? Öte yandan bazı işkollarında faşist sendika yöneticileri sözleşmelerden ziyadesiyle memnunlar. Özellikle Türk-Metal sendikasının sözleşmelere hiçbir itirazı olmadığı gibi, işveren isteklerinin temsilciliğini açıkça yapmaktadır.

İşçi temsilcisi diye kim oldukları çok iyi bilinen Şevket Yılmaz takımı türlü dolaplar çevirirken, işverenler de işçilerin canına okumaktan ve yaptıklarını marifetmişçesine ilan etmekten geri durmuyorlar. TİSK Genel Başkanı Halit Narin, "Türk-İş yöneticilerini bugüne dek niye besledik, geliştirdik, onlara sendikal yasama hakkı tanıdık? diye "Allah'ın bildiğini kuldan" saklamıyor.

"Demokrasiye geçiş"i gösteren bu sözümona serbest pazarlık anlaşmalarında imzalar işveren istekleri doğrultusunda atılıverdikten sonra sendikacı ve işverenlerin boy boy resimleri çekilerek gazetelere basılmaktadır. Bir de bugünlerde sahte bir grev heyecanı yaratılmaktadır. Göstermelik olarak varolan grev hakkı işçiyi kandırmaktan başka bir şey değildir. Birinde işveren baskıları sonucu 17, diğerinde 36 işçi kalmış iki ufak tersanede içeride çalışma devam ederken bir grev yapılmakta-

(Devamı 9. sayfada)

Bu sayfamızda yeralan yazılar, GERÇEK Gazetesi'nin "Fabrikalardan" köşesinde yayınlanan işçi mektuplarından oluşuyor.



Birliğimizi korumak için örgütlenelim

Bizim çalıştığımız işyerinde işler ağır, yorucu ve yaptığımız iş, sağlığımızı her gün, her saat tehdit eder nitelikte. Bunca zor çalışma koşulları altında patronlar bir de her gün hayatımızın bir kısmını da çalıp gaspediyor. Üstelik emeğimizi de katmer katmer sömürerek. Çalışanların çoğu genelde asgari ücretle çalışmakta, çoluk çocuğumuz ve kendimiz yeterince beslenememekte, durum böyle olunca da her geçen gün biraz daha yıpranıp, hastalıklı insanlara dönüşmekteyiz.

Daha birkaç ay öncesine kadar haklarımızı savunacak sendikamız bile yoktu. İşyerindeki bu ağır koşullar hep böyle sürüp gidemezdi. Nitekim sendika kurulması için yoğun çaba sarfettik ve çoğunluğu sağlayınca Türk-İş bölge şubesine başvurduk.

Şubedeki satılmış yöneticiler bize yardımcı olacaklarına durumu hiç vakit kaybetmeden işverene bildirmişler. Sarı sendikacıların geçmişte olduğu gibi şimdi de kime hizmet ettiği apaçık ortaya çıkıyordu. Bu ihanet şebekelerini artık çok iyi tanıyoruz.

İşveren bu muhbirlik üzerine derhal işçileri toplayarak, sendikanın bize hiçbir yararı olmayacağını, bugün sendikanın sadece adının var olduğunu, her konuda söz sahibinin kendisi, yani işveren olduğunu, sendika kurulsa bile kendi bildiğini okuyacağını tehditle söyledi.

Faşist cuntadan aldığı cesaretle her geçen gün daha pervasızlaşan patronlar aslında işçi sınıfımızın birliğini sağlayan sendikanın s harfinden bile korkmakta, bunu engellemek için vargücüyle köpekleşip saldırmaktadır.

İşveren sendika konusunda kararlı olan işçileri caydırabilmek için İzmir Sanayi Odaları binasının çatısında bir kokteyl düzenleyip bütün işçileri çağırmıştır. Ama çok az sayıda işçinin katıldığı toplantıda işveren özetle bugünkü haliyle

(Devamı 9. sayfada)

AEG işçisinin tokadı

12 Eylül faşizminin gelmesiyle birlikte sendikamız kapatıldı. Bu durumdan yararlanan faşist Türk Metal sendikası işyerimizde 1981 senesinde üye kayıtlarına başladı. İşyerimiz Çerkezköy AEG Metal işkoludur ve Pemko ve Peg olarak iki bölüme ayrılmaktadır. Pemko'da 1100 işçi çalışmakta, Peg bölümünde ise 1575 işçi çalışmaktadır. Türk Metal sendikası 1981'den 1983'e kadar her türlü yolu denemesine rağmen ancak Pemko'dan 100, Peg'den 150 kadar, toplam 250 üye yapabilmiştir. Büyük kitle Türk Metal'e tavır alarak Eylül 83'te Otomobil-İş sendikasında toplanma kararı aldık. Mevcut yasalar gereği sözleşmeden 120 gün öncesinde her iki bölümde de % 80 üye sağlanmıştı. Türk Metal tamamen çökmüştü. Baskıları hafifletmek için Mayıs 84 sonuna kadar sayıların tamamı bildirilmedi.

(Devamı 9. sayfada)

Denizli'de sendikal baskılar

12 Eylül öncesinde ve şimdi faşistlerin yönetiminde olan, akıtılan her ilerici kanında, yaratılan her terörde en az MHP kadar suçlu olan Türk-Metal sendikası, sendikalar emirnamesi yayınlanır yayınlanmaz işyerimiz Uygar Motor'da örgütlenme çalışmalarına başladı. Fabrikada faşist yoktu ve herkes bunların faşist olduğunu biliyordu. Türk-Metal sahte imzalar ve üyelik fişleriyle o sıra 300 kişinin çalıştığı işyerinde 220 üye kaydettiğini ilan etti. Aynı sayıyı bakanlığa da gönderdi.

Ama Uygar Motor işçileri bu tertibi bozdular. Sahte üyelikler bozularak, noterden istifa gönderilerek çalışan sayısı 500 olan fabrikadan 370 işçi Otomobil-İş'e üye oldu. Ama noterden onaylı ve işyerinde yarıyı çoktan aşmış kesinleşmiş 370 üyeye rağmen ve Otomobil-İş sendikasının ülke genelinde yüzde on'luk barajı aşmış olmasına rağmen yetki belgesi faşist Türk-Metal'e verildi. Bu duruma işçilerin itirazı üzerine mahkemeye gidildi. Üç duruşmadır bir sonuç alınamadı.

Yetki belgesi beklerken, şube açmak üzere işçiler sendika şube kurucularını belirleyerek emniyete bildirdi. Ancak beş ay geçmesine rağmen emniyette güvenlik soruşturması bitmediği gerekçesiyle onay verilmemektedir. Bu arada şube henüz resmen onaylanmadığı için fabrikada çalışma yapılamayacağını, yoksa gizli örgüt kurmaktan tutuklayacaklarını da söyleyip gözdağı verdiler. Bu sendikal "macera"dan vazgeçip, Türk-Metal sendikasına üye olmamızı öğütlüyorlar.

Ama yılmayacağız. Halen Otomobil-İş üyesiyiz ve kararlıyız. Elbette güzel günler bizim olacak.

DENİZLİ Uygar Motor'dan
Bir Grup İşçi

"Yıldız Savaşları" neyi hedefliyor?

"Yıldız Savaşları", uzak bir gelecekte ortaya çıkacak uzay savaşlarını konu alan bir Amerikan filmi. Bilim kurgu türünden olan filmin gişe rekorları kırması üzerine "Yıldız Savaşları 2" ve "Yıldız Savaşları 3" adlarıyla devamları da çekilmiş ve gösterilmiştir. Hemen hemen kapitalist ülkelerde yazılan tüm bilim kurgu romanlarında olduğu gibi insanlığın çok uzak geleceğinde bile, "iyiler" ve "kötüler" var. Savaş varlığını sürdürüyor, dehşetli uzay savaş gemileri koskoca gezegenleri bir ışın demeti saçarak gökboşluğunda bir anda siliveriyor. Böylece kapitalizmin bilim kurgu romanı günümüzü mutlaklaştırıyor, sömürünün ortadan kaldırılmasıyla savaşın, devletlerin, orduların, "iyiler-kötüler" ikileminin ortadan kalkacağını inkar ediyor. İnsanlık için, müthiş bir teknolojiye sahip olduğu halde kötü, karanlık bir gelecek çiziliyor.

"Yıldız Savaşları"nın dördüncüsünü sahneye koymaya ise Reagan yönetimindeki Amerikan emperyalizmi hazırlanıyor.

Emperyalizmin "Yıldız Savaşları" senaryosunun iki yönü var. Kısa vadede emperyalizmin amacı dünyada yarattığı nükleer savaş tehdidinin kendi egemenliğindeki halklarda yarattığı tepki ve korkuyu gidermeye yönelik. Emperyalizm bu halklara "korkmayın" diyor, "Bakın yeni geliştirdiğimiz bir anti-füze roketle, düşmanın atacağı füzeleri havadayken, hedeflerine varmadan vurmayı başarıyoruz. Bu sistemi geliştireceğiz ve bizim başımıza nükleer füze düşmeyecek." ABD yönetimi senaryosunun kısa vadeli hedefi ise gerçekten ciddi. liği arttırabilmesi, silahlanmayı arttırabilmesi için kendi kamuoyunu yatıştırmaya yönelik. Senaryonun uzun vadeli hedefi ise gerçekten ciddi. Emperyalizm, sosyalizmi yeryüzünden silmeyi aklından hiç çıkarmadı. Eğer sosyalist sistem kendini savunabilmek için olağanüstü gayretler sarfetmeseydi ve emperyalizmle askeri dengeyi kuramasaydı, Hiroşima ve Nagazaki adlı Japon şehirlerine, İkinci Dünya Savaşı'nın sonunda teslim olmak üzere olan Japonya'yı güya dize getirmek için, ardarda iki atom bombasını pervasızca ve acımasızca atıveren ABD emperyalizmi sosyalist ülkelerde taş üstünde taş bırakmazdı. Üzerinden uzun bir süre geçtiği için gizliliği kalkan bazı Amerikan belgeleri hep Sovyetler Birliği'ni ortadan kaldırmaya yönelik planlarla, Genel Kurmay başkanlarının bu yolda telkinleriyle doludur. "Uzay Savaşı" senaryosunun hedefi işte budur. Füze-savar sistemlerle Amerikan kuzey yarı küresini kısmen korumayı hedefleyen ABD emperyalizmi, eğer bunu gerçekleştirebilirse müttefiki olan ülkelerdeki milyonlarca insanla birlikte dünyayı ateşe atmakta tereddüt etmeyecektir.

Şimdi Amerikan emperyalizminin kendi müttefikleri arasında bu senaryonun pazarlanmasını nasıl yaptığına bir göz atalım:

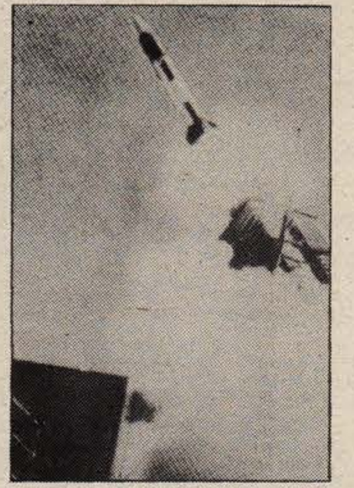
"Etkili bir anti-füze savunma, Sovyet füzelerine karşı Belçika halkının ve B.Avrupa'nın güvenliğini büyük ölçüde sağlayabilir." Bu satırlar ABD Savunma Bakanı Weinberger tarafından Belçika gazetesi Le Soir'e yazılıyordu. Kısa bir süre sonra benzer bir makale F. Alman Die Welt'de yeraldı. Weinberger bu yazısında Federal Almanya'nın etkili bir caydırma stratejisine olan katkılarının önemini vurguluyor ve "Stratejik savunma insiyatifi caydırıcılığı güçlendirecektir." diyordu. Bilindiği gibi uzun menzilli nükleer silah taşıyan füzelere stratejik silahlar adı verilmektedir. Dolayısıyla stratejik savunma bu füzelere karşı savunmayı ifade eden bir kavramdır ve füze-savar sistemlere dayandırılmaktadır.

Geçtiğimiz Ekim ayında İtalya'da yapılan NATO nükleer planlama grubu toplantısında Pentagon (ABD Savunma Bakanlığı'nın bulunduğu binanın adı) şefi Weinberger bir rapor sunmuş ve bu raporda anti-füze savunma sistemi ABD'nin müttefikleri üzerinde şantaj unsuru olarak kullanılmıştır. Buna göre eğer müttefikler stratejik savunma sisteminden yararlanmak istiyorlarsa topraklarına bazı füzelerin yerleştirilmesini kabul etmeliydiler.

Şimdilik hiçbir ABD müttefiki bu planı hevesle karşılamadı. Ama Batı Avrupanın politikacıları arasında sistemin taraftarları bulunuyor ve bunlar propaganda çabalarını sürdürüyorlar.

International Herald Tribune adlı Amerikan gazetesi Reagan yönetiminin Batı Avrupa'ya 1990'lı yılların ortalarında bir anti-füze savunma sistemi yerleştirmeyi planladığını yazdı. Plana göre Batı Avrupa'ya bin civarında Patriot füzesi yerleştirilecektir. Bu füzeler şimdilik uçaklara karşı savunma sistemleri olarak tanıtılmaktadır. ABD yönetimi için ilk aşama bu füzelerin Batı Avrupaya yerleştirilmesidir. İleride yapılacak bazı modernleştirmelerle bu füze sistemi anti-füze savunma sistemine dönüştürülecektir. Ancak Avrupa'da yapılan tartışmalarda bu plan yeterli desteği henüz bulamamıştır. Batı Avrupalı uzmanlar anti-füze sisteminin "silahlanma yarışında yeni bir boyut yaratacağını, barış diyaloglarının önemsenmesini zayıflatacağını ve Doğu-Batı gerginliğini artıracağını belirtmektedirler.

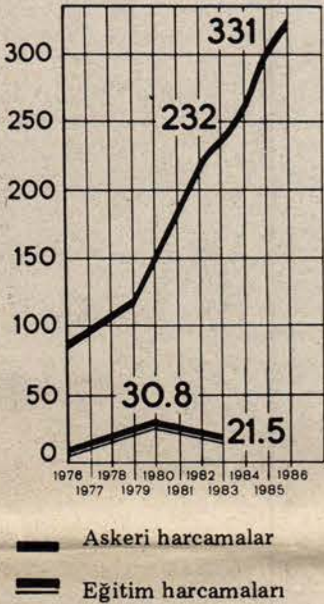
Amerikalı yetkililer anti-füze sistemlerini Avrupa'da pazarlamaya çalışırken bu koruyucu şemsiyenin bir savaş durumunda Avrupa'da yaşayan insanların işine yaramayacağını ancak saldırı füzelerinin silolarının, Pershing ve Cruise orta menzilli füze atış rampalarının, hava alanlarının, limanların ve diğer askeri tesislerin korunmasının hedeflendiğini saklamıyorlar. Herald Tribune'un yazdığı gibi "hedef, 1970'lerdeki gibi tüm sivil nüfusu korumaya yönelik değil", bunun yerine NATO'nun "nükleer ve konvansiyonel savaş kaabiliyetini korumaya yönelik".



ABD'nin Federal Almanya'ya yerleştireceği Patriot füzelerinden biri.

Emperyalizm tarafından zaten barut fıçısı haline getirilen dünyamızı büyük tehlikeler beklemektedir. Gerçekten "Uzay Savaşları" senaryosu silahlanma yarışına yeni bir boyut getirecektir. Milyonların refahına ayrılacak fonlar dipsiz bir kuyuya atılacak ve belki de emperyalizmi şimdiye kadar cesaret edemediği bir çılgınlığı yapmaya teşvik edecektir. Tüm dünyadaki barış güçlerinin sürdürdükleri çabalarda bu konuya da önemli bir yer vermeleri gerekmektedir.

ABD BÜTÇESİNDEKİ ASKERİ HARCAMALAR (Milyar Dolar)



Uruguay'da faşizmin sonu yaklaşıyor

25 Kasım'da yapılan seçimler Uruguay için özel önem taşıyordu, çünkü 13 yıllık askeri yönetimden sonra yapılan ilk seçimlerdi bunlar. Ve 13 yıldır ilk defa gösterilerle ve mitinglerle başkent Montevideo, Salto, Artigas ve diğer kentlerde yer yerinden oynadı.

Uruguay sık sık komşusu Arjantinle karşılaştırılır; sebepleri de vardır bunun. Son yıllarda her iki ülke de askerler tarafından yönetilmiştir. Ve her iki ülkede de askerler ülkeyi yönetmeyi beceremediğini itiraf etmek zorunda kalmış, ardından seçimler yapılmıştır.

Ancak, bu iki ülke arasında tam bir parallelik kurmak yanlış olur. Tüm askeri diktatörlüklerin bazı ortak noktaları olmasına karşın, Uruguay rejiminin bazı özellikleri vardır. Uzun süre Uruguay cuntası ülkeyi perde arkasından yönetmeyi tercih etti. 1973 Haziran'ındaki darbeden sonra bazı burjuva partileri askerlere tepki gösterdiler. Hatta başlangıçta Uruguay'da askerler parti sistemini korumayı tercih ettiler ve kendilerinin "ülkenin demokratik geleneklerine sadık olduklarını" ilan ettiler. Arjantin'in tersine, Uruguay'daki rejim ülkenin yönetimi için kollektif bir organ oluşturuyordu. Bu organda 26 general ve amiral ile bir grup sağ kanat politikacısı vardı . Ne var ki Uruguay askeri rejimi de, diğerlerindeki gibi hem ekonomik hem de siyasi açıdan yenilgiye uğradı.

Uruguay'ın en büyük dertlerinden biri 5 milyar dolarlık muazzam dış borç. Sanayi üretimindeki kronik düşüş ile birlikte iş faaliyetindeki azalma, devlet bütçesindeki ciddi dengesizlikler, ödemeler dengesindeki gittikçe büyüyen açık ve döviz rezervlerinin süratle erimesi görülüyor. Son altı ayda gayri safi milli hasıla yine yüzde 2.4 oranında düştü.

1973-1984 arasında emekçi halkın yaşama standartı yarı yarıya düştü. Resmi istatistiklere göre işsizlik yüzde 14'ün üzerine çıktı. Ancak gizli işsizlik ele alınırsa bu rakam rahat rahat yüzde 30 oluyor.

YENİ ANAYASAYA HAYIR

Siyasi olarak askerlerin işi de kötü gitti. İktidarlarını kanuni hale getirmek arzusuyla 1977'de generaller tedrici bir demokrasi planını onayladılar. Yeni bir anayasa hazırlanacak ve 1980'de bir refarandum yapılarak onaylanacaktı. 1981'de tek aday gösterilerek seçim yapılacaktı.

İstedikleri o "hakiki" demokrasinin askeri diktatörlüğün başka bir biçimi olduğu açıktı. Örneğin asıl yürütme organı üç ordu komutanı ve cumhurbaşkanından oluşan Milli Güvenlik Konseyi'nin demokrasi ile uzaktan yakından ilgisi olamazdı.

Ve Uruguay halkı, tüm teröre ve baskılara rağmen 30 Kasım 1980'de yapılan referandumda yeni anayasayı reddetti.

Askerler iki yıl sonra bir yenilgiye daha uğradılar. Kitlerin muazzam baskısı karşısında ülke siyasetini kontrol eden demir yumruklarını gevşetmek ve Uruguay'ın geleneksel iki burjuva partisine izin vermek zorunda kaldılar. Bunlar Colorado Partisi ve Blanco Partisiydi. Bazı sol partilerle birlikte Uruguay Komünist Partisine izin verilmedi.

Askeri rejime karşı hareket bundan sonra iyice ivme ka-

(Devamı 6. sayfada)



Uruguay'da demokrasi kitlelerin mücadelesiyle kazanılıyor. 27 Kasım 1983 günü Montevideo'da 400.000 kişi demokrasiye dönülmesi için gösteri yapmıştı.

ABD'nin "arka avlusu" giderek hareketleniyor

Salvador Allende 13 Nisan 1972'de Santiago'da yaptığı bir konuşmada şöyle diyordu: "Amerikan Devletleri Örgütü'nün verilerine göre Latin Amerika ülkeleri 1950 ve 1967 yılları arasında 3.9 milyar dolar almış ve aynı dönemde 12.8 milyar dolar vermiştir. Aldığımız her dolara karşılık 4 dolar geri veriyoruz."

İşte Latin Amerika'yı ABD emperyalizmine bu kadar cazip kılan şey, onun böylesine bir kâr kaynağı oluşudur. Emperyalist egemenliğin Latin Amerika'da yolaçtığı tahribatların korkunçluğunu şu rakamlardan da anlamak mümkündür: 1970 yılında 220 milyon kişinin yaşadığı bu kara parçasında 110 milyon kişi yoksulluk içinde kıvranırken, 66 milyon kişi de yeterli gıda maddesi alamıyordu. Yine 35 milyon kişi de işsiz durumdaydı. Bu şartlar giderek daha da kötüleşti ve Latin Amerika'nın sömürülmesi son 10 yıl içinde tarihinde görülmedik boyutlara ulaştı. Emperyalist ülkeler ve özellikle ABD, bu kıta parçasını kapitalist krizin sonuçlarını telafi etmek için kullandı.

Latin Amerika ülkelerinin dış borçları şu anda 350 milyar dolara ulaşmış durumda. Bu meblağ bölgenin toplam ihracat gelirlerinin yaklaşık üç katı kadar. Enflasyon ve işsizliğin korkunç boyutlar aldığı Latin Amerika ülkeleri, öte yandan her yıl 22 milyar dolar da kredi faizi ödemek zorundalar. Dış borçlar, 5-7 Temmuz 1984 tarihinde Buenos Aires'te toplanan Güney Amerika Komünist partilerinin düzenledikleri konferansta da dile getirildiği gibi "şantaj ve politik-ekonomik baskı için modern bir silah işlevini görüyor. Kapitalist krizin ve silahlanmanın ceremesi halklara çektirilmek isteniyor."

Ocak 1959 Küba devriminin başarıya ulaşmasından sonra ABD emperyalizminin "arka avlusu" hareketlenmeye başladı. Öte yandan 70'li yılların başında Halk Birliği'nin Şili'deki zaferi ve bölgedeki diğer demokratik adımlar, emperyalizmin çıkarlarını zedeleyen gelişmeler oldu. Bölgede gelişen ilerici ve sosyalist hareketlere karşı CİA hemen devreye sokuldu. Bunun sonucu Şili ve Uruguay'daki darbeler oldu ve Latin Amerika kısmen faşist diktatörlüklerin egemenliği altına girdi. Fakat emperyalizm tüm çabalarına rağmen, bölgede özellikle son yıllarda başlayan olumlu gelişmelerin önünü alamadı. Şu anda Latin Amerika'da sadece Brezilya, Şili ve Paraguay'da faşist diktatörlükler işbaşındalar ve onların ömürlerinin uzun olmadığını olaylar kanıtlıyor.

Bolivya'da halkın uzun yıllar süren mücadelesi sonucu 10 Ekim 1982'de demokratik bir hükümet yönetime geldi. Yine *Arjantin'de* 7 yıl süren kanlı bir diktatörlükten sonra sosyal demokrat Alfonsin yönetimindeki bir hükümet 30 Ekim 1983'de işbaşına geldi.

Gerek Bolivya'da gerekse Arjantin'de demokratikleşme süreci kitlesel bir karaktere sahip oldu ve her iki ülkede de hükümetler kitlelerin acil taleplerine kısa sürede cevap verecek durumda olmayan kötü bir ekonomi devraldılar ve bu nedenle bu ülkelerde hâlâ önemli ölçüde darbe tehlikesi sözkonusudur.

Brezilya'da işçi sınıfı ekonomik ve sosyal taleplerini dile getirmek ve demokrasiye hemen dönülmesini sağlamak için kitlesel bir mücadele yürütüyor. 1963 yılında yönetime gelen askeri rejimin uzun müddet iktidarda kalması beklenmiyor.

Şili'de ülke çapında faşist diktatörlüğe karşı milyonlarca insanın katıldığı protesto gösterileri yapılıyor. Şili'deki mücüdelenin öncülüğünü 30 Ekim 1984'deki genel grevin de gösterdiği gibi işçi sınıfı yapıyor.

Kıtanın 30 yıldan beri iktidarda bulunan en eski faşist diktatörlüğünün hüküm sürdüğü *Paraguay*'da, halk kahramanca bir mücadele yürütüyor. Paraguay halkının demokrasinin kazanılması için yürüttüğü mücadelede, 1983 yılında kurulan "Sendikal Dayanışma Komitesi" büyük bir adım oluşturuyor.

Sendikaların en net sınıf bilincine sahip olduğu *Peru*'da, işçi sınıfı büyük bir kararlılıkla oligarşinin gerici rejimine karşı mücadele ediyor. Bu ülkede son üç yılda birçok genel grev yapıldı ve sol, seçimlerde önemli başarılar kazandı.

13 yıldan beri faşist diktatörlüğün hüküm sürdüğü *Uruguay'da* 25 Kasım'da yapılan seçimlerde Komünist Partisi'nin de içinde yeraldığı "Frente Amplo" oyların % 20,56'sını alarak, cephenin cumhurbaşkanı adayı olan Juan Jose Crottogini'nin de belirttiği gibi, politik arenada gözardı edilmez bir güç olduğunu kanıtladı. Cunta'nın 1 Mart 1985'de yönetimi sivillere devredip devretmeyeceğinin henüz belli olmamasına rağmen, bu seçimler Uruguay'da demokrasiye dönülmesinde büyük bir adım oluşturuyor.

Parlamenter mücadelenin yanısıra gerilla mücadelisin de önemli bir rol oynadığı *Kolombiya'da*, kitlelerin barış ve demokrasi mücadelesi önemli ilerlemeler kaydetti. Gerillalar ile hükümet arasında silahlar teslim edilmeden varılan ateşkes anlaşması, bu ülkede demokrasiye dönüş yolunda önemli bir kazanım oluşturuyor.

Guayana'da İlerici Halk Partisi serbest bir ortamda yapılacak seçimlerde kesin çoğunluğu sağlayacağından emin.

Ekvator ve Venezuela'da sol güçler seçimlerde durumlarını belirgin şekilde güçlendirdiler.

Açık ki, Reagan yönetimi "arka avlusu"nu Pinochet ve Stroessner gibi kuklalarla güçlendirmek için Grenada'da olduğu gibi askeri işgal dahil her yola başvurmaktan çekinmeyecektir. Ne ki, Güney Amerika komünist partilerinin yaptıkları açıklamada da belirttikleri gibi, Latin Amerika'daki olayların gelişimi "ABD'nin egemenliğinin işçi sınıfının, halk kitlelerinin ve en geniş yurtsever güçlerin birliği ile yenilebileceğini ve yenilmek zorunda olduğunu" gösteriyor.

Yüzyılların tahripkârlığı açlığa yol açtı

Etiyopya'da ölüm kol geziyor

Genel olarak Afrika'da, özel olarak da Etiyopya'da açlık tüm şiddetiyle sürüyor. Fiyatlar düşmesin diye tonlarca ürün fazlası Batı'da yok edilirken, Etiyopya'da binlerce insan açlıktan ölüyor. Batı dünyası esas sorumlusu oldukları bu utanç verici trajedi karşısında "timsah gözyaşları" dökerken, sosyalist ülkeler uçak ve kamyonlarla gıda maddelerini köylere kadar taşıyor.

Yüzyıllar boyu süren emperyalist sömürgeciliğin egemen olduğu Afrika'da, geleneksel tarım ürünleri ve biçimleri ortadan kaldırılmış, yerine Batı pazarlarına dönük "tek ürün" ekonomisi geliştirilmiş ve kıtanın sahip olduğu maden, orman, su gibi zenginlikleri talan edilmişti.

Daha sonra kara Afrika uyandı, sömürgeciliğe ve feodal gericiliğe başkaldırıp, yıllar süren kahırlı mücadele yürüttü. Bunun sonucu birçok ülke bağımsızlığını kazanırken, Etiyopya, Mozambik ve Gine-Bissau vb. gibi bazı ülkeler de kapitalist olmayan kalkınma yoluyla sosyalizme yönelip, geçmişin kendilerine bıraktığı kötü mirası yenmeye başladılar.

Ne ki, Afrika halkının sorunları sömürgecileri kovduktan sonra da bitmedi. Doğal zenginliklerin acımasızca talan edildiği Afrika, ağır tahribatın acısını çekmeye başladı ve kendini besleyemez oldu.

Nitekim geçici askeri konsey başkanı Mengistu Haile Mariam 1 Mayıs konuşmasında Etiyopya'da bugün yaşanılan duruma şöyle işaret etmişti: "Toplam tarım üretimimizin beşte biri kadar olduğu tahmin edilen ilkbahar hasatımızı kaybetmiş olmaktan başka, köylülerin ümitsizce bekledikleri yağışların gecikmesi nedeniyle tohumlama ve fidan dikme dönemi de gecikiyor. Üstelik çoğu bölgelerimiz giderek genişleyen orman yangınlarıyla çöle dönüşüyor. Elimizde kalan ve büyük bir çabayla muhafaza etmeye ve yeniden yetiştirmeye çalıştığımız ormanlarımız büyük bir hızla yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır."

Mengistu Haile Mariam bu konuşmasında 1974 yılına kadar hüküm süren dünyanın en eski ve en geri bir feodal rejiminin bıraktığı ağır mirasa da değiniyordu. Bir zamanlar yarıya yakın kısmı ormanlarla örtülü olan Etiyopya'nın 50'li yılların başlarında sahip olduğu ormanların genişliği ülkenin yüzölçümünün ancak %15'i kadardı. 70'li yılların sonunda da bu alan yüzölçümün %4'ü kadar bile değildi. Her yıl yaklaşık 150.000 ila 200.000 hektar orman büyük bir hoyratlıkla tamamen tahrip edildi. Bunun sonucu topraktaki erozyon giderek fazlalaştı. Bütün bunların ana sorumlusu eski krallık rejimi altındaki feodal ve kapitalist ekonomiydi. Ormanlar, feodal toprak sahiplerinin çıkarları için acımasızca yakılıp yıkıldı, tahrip edildi.

Ancak devrimden sonradır ki, ormanların telefine son veren önlemler alındı ve ülkenin yeniden ağaçlandırılması için bir program yürürlüğe konuldu. Sadece 1978 yılında 20 milyon, 1979 yılında da 45 milyon ağaç dikildi.

Devrimci yönetim sadece ağaçlandırma programını yürürlüğe koymakla kalmadı, tarıma elverişli alanları genişletmek, sulama tesisleri kurmak ve üretkenliği arttırmak için de önlemler aldı. Yine kapsamlı bir tarım reformuyla nüfusun %90'nını oluşturan köylülere karşılıksız toprak dağıtıldı. Ama ileriye dönük tüm bu çalışmalar şu andaki durumu çözmeye yetmedi.

Devrimci yönetimin büyük çabalarına rağmen kendi besin ihtiyacını karşılamaktan henüz uzakta bulunan Etiyopya'nın bu durumu sadece ülkenin çölleşmesiyle bağlantılı da değil.

Etiyopya devrimi sürekli ağır savunma harcamaları yapmak zorunda kaldı. Ülke-

(Devamı 6. sayfada)



Hukukçular atom silahlarına karşı

Federal Almanya'nın Duisburg şehrindeki hakimler, savcılar ve avukatlar, 144 imzalı bir bildiri ile atom silahlarına karşı çıktılar.

Pershing II ve Cruise füzelerinin Batı Avrupa ülkelerine yerleştirilmesine 1983 senesinde yine benzeri bir eylemle karşı çıkan hakimler, savcılar ve avukatlar, şehrin çeşitli işlek yerlerinde açtıkları bilgilendirme standlarında dağıttıkları bildiride F.Alman Anayasası'nın 26. maddesinin "Dünya barışına hizmet etmeli ve halklar barış içinde yaşamalı" temasını işlediğini belirterek Batı Avrupa'ya yerleştirilen Pershing II ve Cruise füzelerinin hiç de Avrupa'da dengeyi sağlayacak bir işlevi olmadığı, aksine varolan belli bir dengeyi bozarak tırmanmayı getirdiğine dikkati çekmişlerdir.

B. Berlin'de Cunta protesto edildi

7 demokratik örgüt 17 Kasım'da Berlin'de ortak bir yürüyüş düzenleyerek, Kürdistan halkına karşı başlatılan savaşın son bulmasını, idamlara ve işkencelere son verilmesini, politik tutuklulara özgürlük ve genel af talebini dile getirdiler. Yürüyüş öncesi Türkiyelilerin yoğun olarak yaşadıkları bölgelerde binlerce bildiri el ilanları dağıtıldı, yürüyüşle ilgili afişler yapıştırıldı.

Yaklaşık 150 kişinin katıldığı yürüyüş Berlin Rathaus Neukölln semtinde başlayıp Türkiyelilerin kalabalık olarak oturdukları Kreuzberg Marianenplatz'da Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi'nden (SEW) birinin konuşmasından sonra atılan çeşitli Türkçe ve Kürtçe sloganlarla sona erdi.

B. Berlin Kültür Merkezi Genel Kurulu yapıldı

Batı Berlin'de Kültür Merkezi'nin 2. Olağanüstü Genel Kurulu 50'yi aşkın üye ve konuğun katılımı ile 10 Kasım günü yapıldı.

Genel Kurul Divan başkanlığına üyelerin oybirliği ile DİSK 7. Bölge sorumlusu Aydın Yeşilyurt seçildi. Genel Kurul geçmiş çalışmaların olumlu ve olumsuz yanlarını değerlendirerek, geleceğe yönelik çalışmalarda özellikle kültürel çalışmaların daha da geliştirilmesini, yabancı düşmanlığına karşı, savaş kışkırtıcılığına karşı, daha aktif tavırların alınmasını, Dayanışma gazetesinin arttırılmasını, ve kitlelerle gazete arasında daha sıcak bağın kurulmasını, Türkiye demokrasi güçleri ile dayanışmanın yükseltilmesini kararlaştırdı.

Dayanışma Gazetesi, yeni seçilen Yönetim Kurulu'na önümüzdeki dönemde sürdüreceği çalışmalarında başarılar diler.

SÖYLEŞİ

MUSTAFA BEKİR

Toplumda Sevgisizlik

1982 yılının Haziran ayı başlarında F.Almanya gazetelerinin birçoğunda manşet haberlerinden biri şöyleydi:

"68 yaşındaki Gerhard König yatağında öldükten 7 yıl sonra dün cesetleşmiş bir halde bulundu. Durumdan kimsenin haberi olmamış".

Adamcağızı en son 27 Mart 1975'te, bankasından para çekerken görmüşler; sonra bir daha ortalıkta görülmemiş. Emeklilik maaşı bankasına gelmiş, bankası da kirayı, elektiriği ödemiş durmuş. Bekâr olarak tek odalı bir yerde yaşayan adamın öldüğünü yan odadaki öteki kiracılar bile fark etmemiş! En son, emeklilik sigortası maaşını kesince banka da kirayı ödemeyi durdurmuş; kira ödenmeyince de ev sahibi 7 yıldır yatağında ölü olarak yatan kiracının kapısını çalmış. Durum 1982 yılı Haziran ayı başında böylece ortaya çıkmış.

Bu haberden aşağı yukarı iki yıl bir ay sonra Güney Almanya'nın en çok okunan gazetelerinden birinde, Bavyera Eyaleti başkentinde 250 bin insanın geceleri uyuyamamaktan şikayetçi oldukları bildiriliyordu.

En son da, bu ayın başlarında televizyonda 6 konuşmacı ve 3 sunucudan oluşan bir açık oturumda "toplumda sevgisizlik" konusu tartışıldı. Saarbrücken SPD başkanı Oskar Lafontaine, CDU'lu politikacı Heinrich Weiss, televizyonda her cumartesi dini konuşmalar yapan papaz Adolf Sommerauer, Bremen Şehir Hükümeti Gençlik ve Sosyal İşler Senatörü Henning Scherf, cinsiyetbilimci Ernest Bornemann ile Aşağı Saksonya Eyalet Başbakanının karısı bayan Albrecht F.Almanya toplumundaki sevgisizliğin nedenlerini konuştular. Kişiler arasından hüküm süren soğukluktan, düşüncesizlikten, insanların robot gibi davrandıklarından, salyangoz gibi kendi kabuklarına çekildiklerinden söz ettiler, yakındılar.

Televizyonun insanlar için düşündüğü, banka otomatlarından kartla, hiç konuşmadan para çekebilen, kablo televizyon ağlarının ülkeyi kanser gibi sardığı, televizyon kanalıyla eşya sipariş etmenin çok yakın bir gelecekte gerçekleşeceği ve en önemlisi, paranın tanrısallaştıldığı, insanların kapitalizmin çarklarında hayasızca sömürüldüğü, bütün dünyadaki kaynakların dörtte üçünün sadece ABD tarafından kullanıldığı bir kapitalist dünyada insanlar arası sevgisizliğin, soğukluğun, uyuma ve davranış bozukluklarının sebebi acaba sizce nedir, sayın okuyucu?

Union Carbide tekelinin kâr hırsının sonucu:

Hindistan'da 3000 kişi öldü

3000 kişinin ölümüne, 20 bin kişinin kör olmasına ve 200.000 kişinin de hastalanmasına neden olan Hindistan'ın Bhopal kentindeki "kaza", tekellerin kâr hırsının ve insan yaşamını hiçe sayan vurdumduymazlıklarının yeni ama pek acılı bir örneği oldu.

Batı basını ve bilim adamları kazaya neden olan zehirli gazın metilisosiyanıt mı yoksa fosgen mi olduğu üzerinde uzun uzun "bilimsel" tartışma yaparlarken, binlerce savunmasız ve ne olduğundan bile habersiz insan, sonuçları belki de uzun yıllar sürecek doğal olmayan bir "afetin", daha doğrusu bir cinayetin kurbanı oldular.

Kazanın olduğu Bhopal'daki tarım ilaçları üreten bu fabrika, daha 60'lı yılların başında ABD'nin üçüncü büyük kimya tekeli olarak kabul edilen Union Carbide'e ait. 30'un üzerinde ülkede kimyasal maddeler, akü, tarım ilaçları ve hidrojen bombası için fünye üretimi yapan bu tekelin 1983 yılı cirosunun 9 milyar dolar olduğu belirtiliyor.

Bhopal'daki fabrikada ve yüksek basınca dayanıklı olmayan bir tankın patlaması sonucu binlerce kişinin ölümüne, onbinlerce kişinin de sakat kalmasına neden olan metilisosiyanat ve bir ara ürün olarak çıkan fosgen gazı, daha birinci dünya savaşı sırasında Almanlar tarafından geliştirilmiş ve "Yeşil Haç" adı altında savaşta kullanılmıştı. Çok zehirli gaz katagorisine giren bu gaz, insanları acı çektirerek ve yavaş yavaş öldürdükten başka, yaşayabilenleri kör bırakmakta ve ayrıca çocukların uzun yıllar sakat doğmasına neden olmaktadır.

Union Carbide tekelinin kurduğu ve 1979 yılında üretime başlayan bu fabrikada daha önceleri de birçok kaza olmuştu. 1981 yılında bir yarıktan sızan fosgen gazı nedeniyle bir işçi ölmüş, iki hafta sonra "zararsız" başka bir kaza nedeniyle de 24 kişinin sağlığı bozulmuştu.

Yine 1982 yılındaki bir kazada birçok işçi yaralanmış, bundan bir yıl sonra da iki işçi sızan zehirli gaz nedeniyle hafızalarını kaybetmiş ve ağır şekilde zehirlenmişlerdi. Bütün bunlar fabrikada gerekli emniyet önlemlerinin alınmadığını yeterince kanıtladığı halde, fabrika yönetiminin "iyi ilişkileri" nedeniyle üretim devam etti.

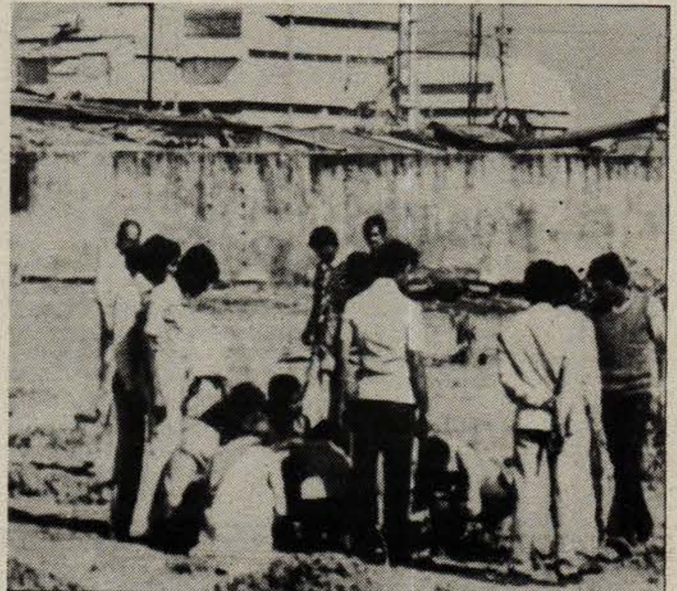
Union Carbide tekelinin West Virginia'da bulunan ve Bhopal'dakinin aynısı olan fabrikasında, muhtemel bir kazayı önlemek için en modern bilgisayar kontrol cihazları devreye sokulmuş iken, Bhopal'daki fabrikada, çok daha ucuza malolabilecek ve yüksek basınç altında kimyasal ürünleri depolayabilecek tanklar bile inşa edilmemiştir. Uzmanlar, sözkonusu yüksek basınca dayanıklı tanklar daha önceden inşa edilmiş olsalardı, binlerce kişinin ölümüne yol açan bu kazanın olmayacağından hemfikirler.

Bhopal'deki kaza, yıllık ciroları birkaç milyar doları bulan uluslararası tekellerin, özellikle üçüncü dünya ülkelerine yaptıkları yatırımlarda "bir numaralı çevre düşmanı" gibi değil, ayrıca "bir numaralı insan düşmanı" gibi davrandıklarının da kanıtı oldu.

Hindistan'daki bu kazadan sonra F.Almanya'da ABD tarafından depolanan kimyasal silahlar da yeniden tartışma gündemine girdi. Rheinland Pfalz DGB başkanı, ABD zehirli gaz depolarının F.Almanya topraklarından uzaklaştırılmasını talep ederken, Yeşiller ve SPD parlamentoda yaptıkları konuşmalarda kimyasal silahların üretilmesinin ve taşınmasının yasaklanmasını savundular ve tehlikeli maddelerin üçüncü dünya ülkelerinde depolanmasını kınadılar.

Daha 1982 yılında Alman Komünist Partisi Rheinland-Pfalaz örgütü yayınladığı bir fotoğrafla, ABD ordusunun Fischbach'da 10.000 ton fosgen ve metilisosiyanat'dan çok daha zehirli kimyasal silahlar depolandığını açığa çıkarmıştı. Depo edilen bu zehirli kimyasal silahlar arasında Bayer firması tarafından geliştirilen sinir sistemini tahrip edici VX maddesi de bulunuyor. Bir kaza anında bu maddelerin Bhopal'dan çok daha geniş boyutta bir felakete yol açacağı belirtiliyor. Nitekim çeşitli tarihlerde olan bazı kazalar da bunu kanıtlıyor.

Bhopal'daki sözümona "kaza", çağdışı ve insanlıkdışı kapıtalizmin gerçek yüzünü tüm çıplaklığıyla gözler önüne seriyor.



Hollanda'da ayrımcı politikaya tepkiler

Hollanda hükümetinin ayrımcı politikasına karşı tepkiler sürüyor.

Hollanda hükümetinin, yabancı işçilerin eş ve çocuklarını yanlarına getirmelerini önleyici kararlarına karşı Hollanda'da faaliyet yürüten LSOBA (Göçmen Işçilerin Hollanda'daki Demokratik Birliği) bir dizi eylem kararı aldı.

Ayrıca hükümet kararlarının en bilinen 1445 gulden uygulamasıdır. Bu yasaya göre bir işçi eş ve çocuklarını yanına getirmek istiyorsa 1445 gulden olan asgari ücreti kazanıyor olması ve 23 yaşını bitirmiş olması gerekiyor. Oysa Hollanda'da işsizlik sorunu var ve gençler çoğu kez bu ücretin altında çalışıyor; çünkü Hollanda'da "eşit işe, eşit ücret" verilmiyor. Hollanda hükümeti bu konuda İLO kararlarını da çiğneyerek bu uygulamayı sürdürüyor.

Hollanda'da yaşayan göçmen işçilerin demokratik örgütü LSOBA, hükümetin bu ayrımcı politikasına karşı Amsterdam kentinde büyük bir protesto gecesi düzenledi. Geceye çeşitli uluslardan müzik grupları, konuşmacılar ve sanatçılar katıldı. Türkiyeli sanatçı Cem Karaca'nın da katıldığı gece 3000 kişilik bir katılımla gerçekleşti. Hükümet politikasının protestosu biçiminde geçen gece, coşkulu bir şekilde sona erdi.

Gökova Yeşili ve Banknot Yeşili

Özal'ın, inatla, ısrarla "lami cimi yok Gökova'ya kurulacak" dediği, "doğayı öldürür, insanları göçettirir" diyen müfettiş raporlarını yırtıp attığı, işin garabetini anlayıp yazan basınla adeta meydan savaşına giriştiği Gökova termik elektrik santrali konusu, sanki Türkiye'nin başka meselesi yokmuş gibi, bir ay boyunca tek mesele olarak tartışıldı. Yoksa "işin içinde iş" mi vardı?....

Her halde vardı. İşin içinde, ihaleyi alan bir Polanya firması vardı. Bu firmaya taşaronluk yapacak ENKA firması vardı. ENKA firmasının vakti birliğinde (şimdi dörde düşmüş) hükümette 5 adamı vardı... Özal da vardı!

Öbür yandan Gökovalılar vardı. Böyle bir termik santralin bir kaç yılda Gökova'yı yaşanmaz hale getireceği vardı. Gökova halkı bu santralin yapılmasını istemiyordu ve halkın bu isteklerini gidip-gelip Ankara'ya ileten heyetler vardı.

Türkiye Elektirik Kurumu da vardı. Gelip-giden heyetlerden birinin başkanına 10 milyon teklif etmişti. Bir devlet kuruluşu nasıl mı rüşvet verirdi? Bir devlet kuruluşu nasıl verirse öyle verirdi. TEK'e "sözleşmeli personel" olarak alınırdı. Sözleşmeye, "süre bitmeden önce işten çıkarılırsa 10 milyon tazminat alır" diye yazılırdı. "Süre bitmeden işten çıkarılırdı" Gökova'ya, ENKA'nın taşaronluğu ile bir termik santral yapılırdı.

"Bir devlet kuruluşu bir vatandaşa rüşvet verirken, parayı nereden bulur?" diye sorulduktan "ENKA'dan" cevabı vardı. 1980 yılı 12 Eylül'ünden bu yana Türkiye'de Evren Paşa vardı; Özal Paşa vardı; ENKA vardı.

SOLUN BİRLİĞİ YOLUNDA İLERİ BİR ADIM ATILDI

(Baştarafı 1. sayfada)

hedefleri içeren bir program sunmuş olmaktadır.

Partiler, imzaladıkları protokol metninde "SOL BİRLİK"i oluşturan partilerin kendi bağımsız ideolojik, politik ve örgütsel varlıklarını koruduklarını ve ortak çalışmalarının gönüllü birlik esası üzerine kurulu olduğunu kaydediyorlar.

Solun birliği ve demokrasi mücadelesinde anti-faşist toplum güçlerinin ortak cephesinin kurulması doğrultusunda önemli bir adım niteliği taşıyan "Sol Birliğin" kurulması "Demokratik Güçbirliği Platformu'nun oluşturulması, Türk ve Kürt halklarının ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesine yön verip güç katacak önemli bir gelişmedir. Herkes, bu beraberliğin gelişip güçlenmesinde ve siyasi demokrasi için mücadele edenlerin toparlanmasında, kendi üzerine düşeni yaptığı ve kotarılacak ortak çalışma somutu içinde yerini alabildiği ölçüde emekçi halkların kurtuluşu mücadelesi rayına oturacaktır.

İşçinin Sözlüğü

HAZIRLAYAN: Fethi SAVAŞÇI

BUNDESRAT
Almanya İmparatorluğunda (1871-1918) Parlamentonun ikinci meclisi. Federal Alman Cumhuriyeti'nde eyaletler meclisi.

BUNDESTAG
Federal Alman Cumhuriyeti'nde Parlamentonun alt meclisi. Genel seçimler sonucu oluşturulur.

BUNDESVER
Federal Alman Cumhuriyeti'nin ordusu. 1954 yılında imzalanan Paris Anlaşması'na dayanılarak kuruldu.

BÜYÜK DEVLET ŞOVENİZMİ
Şovenizmin bir çeşidi. Kimi toplumlardaki egemen sınıfların milliyetçilik ideolojisi ve politikası. Bunlar, egemenlikleri altında bulundurdukları halkın, tarihte gelip geçmiş ulusların en büyüğü olduğunu ileri sürerler. Kendi halklarında başka halklara karşı milli kin duygusu yaratmaya çalışırlar. Amaçları, başka halkları da egemenlikleri altına almak, bağımsızlıklarını yok etmektir.

CASUS
Bir devletin, bir örgütün ya da bir kimsenin gizli ajanıdır. Bir devletin, bir örgütün önemli politik, askeri, ekonomik sırlarını ve diğer bilgileri bir başka devlet ya da örgüt hesabına gizlice toplayan ya da çalan kişidir.

CENTİLMEN
Burjuva, aristokrat çevrelerine mensup ve bu çevrelerin davranış ve alışkanlıklarını benimsemiş kişidir. İngiltere'de ve İngilizcenin resmi dil olarak konuşulduğu ülkelerde: Tutum ve davranışlarında sosyete kurallarına tıpa tıp uyan, burjuva-aristokrat ahlâkı çevresi içinde kibar görünüşlü, iyi kalpli, cömert, sözüne inanılır kişi.

CENTİLMENLİK ANLAŞMASI
Genellikle devletler arası politik ilişkilerde, resmi hukuksal formalitelere dayanmayan, ilgili ülkeler arasında karşılıklı güven bulunduğunu varsayan sözlü anlaşmanın adıdır.

CEZA
Yasalara aykırı tutum ve davranış içinde bulunanların belirli haklarını ve yasal çıkarlarını kısıtlayan, yasa ile saptanmış etki. Sosyalist ceza hukukunca ceza, suç işleyen kişiye mahkeme tarafından hükmedilen devletsel bir zorkullanım önlemidir. Bu zorkullanım önlemiyle güdülen amaç, suçluyu uyarmak, eğitmek, iyi bir yurttaş olarak yeniden sosyalist topluma kazandırmaktır.

CUMHURİYET
Devlet yönetimi biçimidir. Bu devlet yönetimi biçiminde en yüksek devlet egemenliği organı, belirli bir süre için ve anayasada saptanan bir düzene uyularak seçilir. Cumhuriyet yönetim biçimi, Yunanistan ve Roma'da kölecilik düzeni zamanında ortaya çıktı. Feodalizm düzeninde İtalya'da (ticaret ve sanayiin geliştiği Venedik ve Floransa'da), Rusya'da (Novgorot devletinde) ve diğer bazı yerlerde gelişti. Burjuvazinin iktidara gelmesinden sonra, çeşitli ülkelerde burjuva cumhuriyetleri kuruldu. Burjuva cumhuriyeti, feodalizm döneminin mutlakiyetinden daha ileriydi. Kapitalist düzenin ilerlemesini sağlıyordu.

CUNTA
Kuvvet kullanarak devlet egemenliğini eline geçiren ve askeri diktatörlük kuran komplocu subaylar gurubuna verilen ad.

ÇAĞ
Yeni nitelikte gelişmelere yol açan tarihsel zaman kesitidir. Örnek: Büyük Ekim Sosyalist Devrimi, sosyalist devrimler çağını açar, dünya çapında kapitalizmden sosyalizme geçiş çağının başlangıcı olur.

ÇEVRE
İnsanların içinde yaşadığı sosyal ortamdır. Aynı sosyal oşullar içinde yaşayan insanların toplamı. (Örnek: Edebiyatçılar çevresi, demokratik çevreler.) İnsan toplumunun içinde yaşadığı doğal koşulların toplamı. (Örnek: Coğrafi çevre, doğal çevre.) Zamanımızda, doğal çevreyi sanayi artıklarının kirletmesinden koruma sorunu büyük bir önem kazanmış bulunmaktadır.

ÇİFT YURTTAŞLIK
Bir kimsenin iki devletin de yurttaşı olması ve her iki devletle de hukuksal bağlantılar içinde bulunmasıdır.

"ŞEREFLİ" EĞİTİMCİLER BELGELERİNİ ALIYORLAR

(Baştarafı 1. sayfada)

şu da katıp Amerika'da dinlenmeye çekilmişti.

Kastelli'nin de Milli Eğitime üstün hizmetleri unutulmamıştır. "Kastelli Lisesi" ilim ve irfan kaynağı olarak hizmetlerini sürdürmektedir. "Dolandırıcılık" yaptığı için o da bir süre "içerde" kalmış fakat, demokratik bir ülkede demokratik haklar kısıtlanmayacağı için serbest bırakılmıştı.

Dündar Kılıç'a "şeref belgesinin" ne zaman verileceği belli olmamıştır. Kendileri "içerde" olup tahliyeleri henüz gelmemiş bulunduğundan "şeref belgesi" imzalamak üzere herhalde Çankaya'da bekletilmektedir. "Şeref belgelerinin" dağıtımı, "içeri girmeler" yüzünden sorun olmaktadır. Buna da yeni bir protokol getirilmeli, madalyalar "adamlarına" verilmelidir.

Dündar Kılıç'ın cebinden, milletvekili, general, vali, emniyet müdürü, gümrük müdürü vb... 200 şerefli insanın kartviziti, kartvizit sahiplerinin ceplerinde ise Dündar Kılıç'ın "parası" çıkmıştır. Hükümet "şeref belgesi" basmaya, tören düzenleyip dağıtmaya devam edecek demektir.

Bu "şeref" yayılmaktadır, bulaşmaktadır. Önü alınacak gibi değildir. En "şerefli" olan Çankaya'da oturmaktadır. Hemen onun altında, oğlunun, kızının, damadının hissesenetlerinden başka malvarlığı bulunmıyan "şerefliler" oturmaktadır. Daha aşağılarda "şeref ortaklığı belgesi"nin mucitleri Özal ve arkadaşları, Enka, eroin, kokain, esrar tacirleri, yine oralarda Şükrü Balcı, İnci Baba, Fahrettin Aslan, Hüseyin Uğurlu, Oflu Hasan ve varisi İsmail vb. oturmaktadır. Kürt idris bu çeteye dahil değildir.

Okullarda "devletin, özel mülkiyetin ve servetin kökenleri" isimli bir ders tedrisata derhal alınmalı, bu devlet çocuklarına öğretilmeli, bu kanun teklifini Tahsin Şahinkaya vermelidir.

URUGUAY'DA FAŞİZMİN SONU YAKLAŞIYOR

(Baştarafı 4. sayfada)

zandı. İllegal şekilde oluşturulan ve çalışan geniş Cephe'nin (Komünist Parti de dahil olmak üzere çoğunluğunu sol partilerin teşkil ettiği bir cephe), ayrıca sendikaların, Ulusal Emekçi Halk Konvansiyonu ve Sendikalar Arası Emekçi Halk Plenumu'nun önderliğinde birçok kentte kitlesel gösteriler yapıldı. 27 Kasım 1983'te Montevideo sokaklarında 500.000 kişi yürüdü. Bu kentin nüfusunun 1 milyon olduğu düşünülürse bu yürüyüşün önemi anlaşılır. 18 Ocak 1984'deki genel grev tüm ülkeyi 24 saat tam anlamıyla felce uğrattı.

Legal muhalefet partileri olan Colorado ve Blanco da gösterileri destekledi. Artık Cunta hem içte hem dışta tecrit olmuştu. Arjantin bile demokratik hükümete kavuşur kavuşmaz Uruguay rejimini "dost" olarak tanımaktan vazgeçmişti.

Bu durum karşısında askeri Cunta taviz vermeye mecbur oldu. Ve 25 Kasım 1984'te genel seçimler yapıldı.

Sonuçta Colorado partisi yüzde 38.5, Blanco yüzde 32.8, Geniş Cephe yüzde 20.5 oranında oy aldı. Kalan oylar küçük partilerce paylaşıldı. Geniş Cephe'nin aldığı yüzde 20.5'lik oyun açılımı yapılırsa, sosyal demokrat eğilimli "liste 89" % 38, Sosyalist Parti % 13, Hristiyan demokratlar % 6.10 ve şu anda hâlâ faaliyeti yasak olan ve "İleri Demokrasi" adı altında Geniş Cepheye iştirak eden Komünist Partisi'nin % 25 oranını bulduğu görülür. Ancak burada sürgünde bulunan 700 bin Uruguay'lının oy vermediğini de unutmamak gerek.

Muhalefetin seçimlerde zafer kazandığı muhakkak. Ama bu zafer tam değil. Evet, Cunta artık güçlü değil. Ama iktidarı bir kenara bırakmamak için de direniyor. Siyasi partilerle yaptığı görüşmelerde Cunta bir yıllık bir geçici dönemi kabul ettirdi. 1 Mart 1985'te başlayacak olan bu dönemde üç kuvvet komutanı ve beş sivilden yeniden oluşturulan Milli Güvenlik Konseyi işlevini sürdürecek. Komünist Partisi'nin ve sol partilerin faaliyetleri hâlâ yasak. Geniş Cephe'nin lideri Liber Seregni 10 yıl sonra hapisten çıktı, ama siyasi hakları geri verilmedi.

Blanco'lar ve Geniş Cephe'ye rağmen Colorado'lar 1973'ten önce mahkum olan solcu gerillaların affına karşı çıkıyor. Askeri diktatörlük sırasında sayısı bir misli artan ordunun da nasıl yeniden düzenleneceği bir sorun olarak ortada.

SKANDAL LİSTESİ

(Baştarafı 1. sayfada)

ten sonra, bankanın 1957'den 1973 yılına kadar partilere "bilimsel ve politik amaçlar" için 17.3 milyon DM para "yardımı" yaptığını açıkladı.

Federal Almanya'nın ikinci büyük bankası olan Dresdner Bank'ın esas kazancını Latin Amerika ülkelerine ve yine ırkçı Güney Afrika Cumhuriyeti'ne verilen kredilerden elde edilen faizlerin oluşturduğunu, açıklanan yönetim kurulu raporu da belirtiyor.

F.Almanya'da devletin ve tekelin nasıl içiçe geçtiğinin en somut örneğini eski ekonomi bakanı Friedrichs oluşturuyor. Friedrichs ekonomi bakanlığı görevinden ayrıldıktan sonra yüksek maaşla Dresdner Bank'ın yönetim kurulu üyeliğine geçer. Aynı zamanda Krupp çelik tekelinin, Allianz sigortasının ve VW araba firmasının denetleme kurulu üyeliklerini de yapan Friedrichs'in bu açıklamasından sonra, rüşvet skandalının Flick tekeliyle sınırlı kalmadığı anlaşılıyor.

Ağızlarını her açışta halkın sözcüsü olduğunu ileri süren burjuva partilerinin, halk kavramında ne anladıklarını ve kimlerin çıkarlarını kolladıklarını Flick tekeli ve Dresdner Bank gibi "halkın bağrından kopmuş" bir avuç parababası çok iyi somutluyor.

ETİYOPYA'DA ÖLÜM

(Baştarafı 5. sayfada)

nin ekonomik olarak en gelişkin bölgesi Eritrea'daki ayrılıkçı güçler, devrimci yönetime karşı amansızca mücadele ediyorlar. Fabrikalar ve tarım işletmeleri bu güçler tarafından sürekli tahrip ediliyor. Ayrılıkçılar bu mücadelelerinde gerici Arap rejimlerinden ve CIA'dan destek alıyor.

Etiyopya yönetimi sadece ülkeyi açlıktan kurtarmak ve ayrılıkçı güçlerin yol açtığı tahribatı telafi etmek sorunlarıyla karşı karşıya değil. Somali gibi gerici yönetimlerin bulunduğu ülkeler de Etiyopya yönetime rahat nefes aldırmıyor. Nitekim 1977 yılında Somali birlikleri ülkenin güneydoğusundaki Ogaden'i istila etti ve ancak 8 ay süren sert çatışmalardan sonra Etiyopya Somali birliklerini püskürtmeyi başarabildi. Fakat hâlâ modern silahlarla teçhiz edilmiş ve Bonn hükümetinin de 1981-82 yıllarında 134,5 milyon DM para yardımı yaptığı Somali ordusu Etiyopya'yı tehdit etmeye devam ediyor.

K.KIBRIS'TA GENEL GREV

(Baştarafı 1. sayfada)

işgücünün olabildiğince barbar sömürüsüne dayanan konumuyla bu kesim Kıbrıs Türk toplumunun kanını emmekte, sanayisi hiç olmayan bu bölgede bütün tarım ürünlerini eline geçirmekte, ihracatı kendi elinde tutmakta, kaçakçılığı yönlendirmekte, Evren cuntasından gelen paraları sermayesine katmakta, turizm gelirlerine el koymakta, en kestirme yoldan servet biriktirmeye bakmaktadır. Bu basit sömürü şemasını Türkiye'de uygulayan Özalcı ekonomik politikanın minyatür bir modeli haline getirme planı, Türk topluluğu üzerindeki baskı ve sömürüyü daha da çekilmez boyutlara götürmüş, genel grev bu şartlar içinde doğmuştur.

Grevi yürüten DEV-İŞ 1976 yılında, Türkiye'deki Türk-İş'in de üyesi olan ve Kıbrıslı Türk tacirler güruhunun kontrolündeki Türk-Sen'e karşı kurulmuş, kısa sürede gelişerek işçi hareketini bu sarı tasalluttan kurtarmayı başarmıştır. Bugün Rum topluluğu içinde örgütlü Kıbrıs İşçi Federasyonu PEO ile sıkı bir dayanışma içinde ve esasen aynı sınıf temeli üzerinde ve geçmişten gelen bir beraberlikle çalışan ve bugün K.Kıbrıs'ta mücadele veren DEV-İŞ'in Denktaş despotluğuna karşı mücadelesi, bu genel grevle daha da güçlenmiş olacaktır.

FAŞİZM VE KÖLE EMEĞİ

(Baştarafı 1. sayfada)

bir yanıyla NATO'nun ve ABD'nin bölgedeki çıkarlarının bekçisi iken, öte yandan Türk tekelci burjuvazisinin ihtiyacı diye saptanan er mevcudu, burjuva sınıf egemenliğinin ihtiyacıdır.

* Bu iki ihtiyaç yan yana gelince, T.C ordusu, NATO içinde ABD'den sonraki en kalabalık ordudur.

* İhtiyaç tesbitinin NATO ve Türk tekelci burjuvazisi tarafından yapılması bir yana, genel kural olarak şayet bir orduda ihtiyaç fazlası erat varsa, yani ordu mevcudu azaltılmak isteniyorsa, başvurulan tek evrensel yol askerlik süresinin kısaltılmasıdır, ya da kimi ülkelerde yapıldığı gibi askerliğin mecburi bir hizmet olmaktan çıkarılması, gönüllü ve maaşlı hâle getirilmesidir.

* Ne var ki, faşist bir diktatörlükten böyle bir yola gitmesini, askerliği kısaltmasını, ya da mecburi hizmet olmaktan çıkarmasını beklemek fazla iyimserliktir.. Çünkü faşizmin ikiz kardeşi militarizmdir. Her türlü faşist dikta, herşeyden önce kendi ordusuna güvenir, militarizm ile ayakta durur.

* Hele hele binlerce yıllık Osmanlı devleti geleneği üzerine dayalı "16. son Türk devleti"nin faşist diktatörlük biçimene dönüşmüş şekli karşımızda varsa, militarizm kat kat katmerli olacaktır.

* Üstelik de, bu faşist diktatörlük, ekonomik krizin daha da derinleşeceğini görüyorsa, daha şiddetli kriz koşullarına uygun olarak "olağanüstü hal yasası" gibi istibdat kanunnamelerini yayınlıyorsa ve bu kanunnamede ekonomik kriz'i de "olağanüstü hal ilanını gerektiren" başlıca gerekçelerden birisi olarak koyuyorsa, bu kanunnamede ANGARYA'yı öngörüyorsa, "ihtiyaç fazlası erlerin" kamu iktisadi teşebbüslerinde çalıştırılması daha iyi anlaşılmış olur.

Faşist diktatörlük çıkardığı bu emirname ile gelecekteki daha şiddetli kriz günlerine hazırlık yapmaktadır.

Kanun henüz yeni olduğu için uygulamanın nasıl yapılacağı konusunda kesin bir fikrimiz yok. Ama, belli ki kısmen kalifiye işgücü KİT'lerde "er statüsünde" ücretsiz kullanılıcaktır. Dahası da baraj inşaatı ve benzeri yatırımlarda, kalifiye olmayan birçok emekçi inşaat amelesi olarak ücretsiz çalıştırılacaktır.

Bu durum kuşkusuz ki sadece Türk faşizminin başvurduğu birşey değil.

Hâlen Güney Kore'de bu yöntem yaygınca uygulanmaktadır.

Hitler faşizmi de yüzbinlerce işçiyi aynı şekilde çalıştırmış ve köle emeği kullanmıştı.

Şimdi de, faşist Evren diktatörlüğü köle emeği kullanmaya hazırlanmaktadır.





ŞÖYLE BİR BAKINCA GERİYE

Altmışbeş yılın kırk yılı
Çizme postal kabara yıldız apolet
Başını çevirince geçmişe
Bir görünür bir görünmez
Tellerden demirlerden taşlardan
Seviler parça parça
Sürgünlerle hapislerle darmadağın
Şarkılar duyulmuyor
Mekanizma şakırtılarından
En yaşanılası güzellikler
Sorgulanmış koğuşturulmuş tutuklanmış
Otuzlu yaş kırklı yaş
Ellili altmışlı yaş
Nemli duvarlarda silik silik benek benek
Eli elini göremeyecek
Avucuna alamaz ellerini
İpler zincirler kelepçeler
Polis candarma er
Öpüşmeler
Doyumsuzdur kesik kesik
Ha geldiler ha gelecekler

Canlanmış da sanki bir kaya
Görmezden gelenlerin korkak selinde
Çıkıyor o yokuştan
Tarihe doğru
Ama coğrafyaya ters
Yukarı yukarı dikine akıyor
Selamsız geçerken yanından herkes

Aziz NESİN — *Paris (Oğlumun Squat'ı) 19 Eylül 1980 — saat 3:10*

Demokrasi mücadelesinde bir kez bile eğilmeyen yazarımız

AZİZ NESİN 70 Yaşında

Fethi SAVAŞÇI

Türkiye Yazarlar Sendikası (TYS) başkanı Aziz Nesin'in 70. yılını kutluyoruz.

Aziz Nesin yaşamı boyunca faşizmle, emperyalizmle mücadele etmiş, bir kez bile eğilip bükülmemiştir. Türkiye'de, dünyadaki yaygın ününü bu direnişine, hep ezilenlerden yana oluşuna borçludur. Kendi deyimiyle (kalem elinde altıncı parmak olmuştur). Türk edebiyatında hiç bir yazar 80'in üstünde kitap yazamamıştır. Bu rakam kitaplarına almadığı binlerce makale, şiir, taşlamayı kitaplaştırırsa yüzü çoktan geçecektir.

Nazım Hikmet'ten sonra faşizme, emperyalizme ilk karşı çıkan yazarlarımızdandır. Türkiye'deki solun güçlenmesinde Aziz Nesin'in büyük emeği vardır. Yalnız bu kadar değil, Türkçeyi en iyi yazan, en iyi konuşan, yüzbinlerce gence dil sevgisi, edebiyat sevgisi aşılayan bir sevgi ustasıdır da. Aziz Nesin'in yapıtlarından dil, insan, barış sevgisi buram buram tüter durur. Son Aydınlar Dilekçesi, Barış Davaları'ndaki davranışları O'nu daha da yüceltmiştir. Geçtiğimiz aylarda yayınlanan "Aydınlar ve Barış" adlı yazısından bir bölümü olduğu gibi aktarıyorum:

"Aydın kişi barışçı olmak, barışsever olmak, barışı kurmak ve korumak ve bu uğurda savaşım vermek zorundadır; çünkü barış bir edilgenlik değildir. Aydın barışçı olmak zorundadır; çünkü, barış, aydının kendisini, özünü, varlığını, varolma gerekçesini korunması, daha doğrusu bir anlamda "nefis savunması"dır.

Her insanın, o insanı bütünleyip insan yapan ve başka yaratıklardan ayıran, birbirinden ayrılmaz iki varlığı vardır; biri görünen fizik ve biyolojik varlığı, biri de görünmeyen ama belirtileriyle belli olan manevi varlığı... Görünmeyen, ama davranışlarımızda, eylemlerimizde, edimlerimizde belli ettiğimiz manevi varlığımız kültürümüzdür. İnsan, manevi varlığının zenginliği oranında aydındır. Savaş, insanları salt fizik ve biyolojik varlık olarak yoketmiyor, kültürümüzü de, manevi varlığımızı da yokediyor. İnsanları manevi zenginliklerinden yoksun bırakıyor. Geriye insandan kala kala bir fizik ve biyolojik varlık kalıyor ki, bu kalan insanın bütünü değildir.

Bir aydın, kendisini aydın yapan değerlerden, özelliklerden, niteliklerden yoksun kalarak salt tartıda şu kadar kilo diye ölçülebilen canlı fizik ve biyolojik bir varlık değildir; o zaman salhanede kesimden öncü tartıya çekilen sığırla insanın ayrımı kalmaz. Bizler

(Devamı 9. sayfada)

Onurlu bir yaşam

Aziz Nesin 1915'te İstanbul'da doğdu. Orta öğrenimini Kuleli Askeri Lisesi'nde, Yüksek öğrenimini Harp Okulu'nda, 1937'de tamamladı. İki yıl da Fen Tatbikat Okulu'nda okudu. İki yıl kadar da Güzel Sanatlar Akademisi'ne gitti. Edebiyat alanına şiirle girmiş, ilk deneylerini Vedia Nesin takma adıyla Yedigün dergisinde yayımlamıştı. 1944'te ordudan ayrılınca çeşitli gazelerde (Karagöz, Tan) çalıştı. Basımevi'nin yıkımından sonra Tan gazetesinin kapanması üzerine, bakkalık, muhasebecilik, fotoğrafçılık, kitapçılık yaptı. Sebahattin Ali'yle birlikte Markopaşa (sonra Malumpaşa, Merhumpaşa) mizah dergisini çıkardı. 1946'da çıkardığı Merhumpaşa dergisinde yayınlanmak üzere olan bir yazısı üzerine, on ay hapis, on üç ay sürgün cezasına çarptırıldı. 1947'de Politzer'in Marksist Felsefe Defteri adlı kitabından çevirdiği bir bölüm nedeniyle de 16 ay hapis cezasına 1950'de çarptırıldı.

Daha sonra Akbaba, Dolmuş, Yeni Gazete'de 1955'e kadar yazılar yazdı. 1958'de Akşam, 1960'da Tanin, 1969'dan sonra Günaydın gazetelerinde, mizah öyküleri, makaleleri yayınlandı. 1956'da Düşün Yayınevi'ni kurdu. 1962'de Zübük adlı mizah dergisini çıkardı.

Yeniye ve gerçeklere yönelen bütün güçlü yazarların duydukları, edebiyat dilinin bağlayıcı çürümüşlüğünü çok iyi anladığından, halk dilinin zengin kaynaklarına yöneldi. Kolay yazması çalışma gücünün çağdaşlarından çok üstün oluşu, deha çizgisine varan mizah sezgisi, yaşamın işine yarayan malzemeyi fazla zorluk çekmeden çekip alması yüzüne gözlem alışkanlığı, derlediklerini kısa zamanda belli bir seviyeyi aşabilen eserler haline getirmesi, önüne geniş olanaklar açtı.

İtalya'da her yıl düzenlenen uluslararası mizah hikayeleri yarışmasında 1956-1957 yıllarında iki kez altın palmiye ödülünü aldı. 1966'da Altın Kirpi, 1969'da Moskova'da Krokodil, 1975 Lotüs (Asya Afrika Yazarlar Birliği) ödülünü aldı.

Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz romanı ile Madaralı Roman Ödülünü 1978'de aldı.

* Bir kitap *

"Ve Durgun Akardı Don"

Yazarı: Mihail ŞOLOHOF
Çeviren: Tektaş AĞAOĞLU
Yayınevi: YAZKO yayınları

"Ben kalemini çalışan halka adayan ve bununla onur duyan yazarlardan biriyim" diyor, ünlü "Ve Durgun Akardı Don"un yazarı M.Şolohof.

Yazar bu kitabında Kazakların geleneklerini, kültürünü, Kazak köylülerinin yaşamını, duygularını, kısaca Kazak insanlarını, Melekoflar ailesinin hayatının ayrıntılı anlatımıyla daha yakından tanımamızı mümkün kılmıştır.

Don Kazakları'nın birinci emperyalist paylaşım savaşında ve 1917 Büyük Ekim Devrimi'nden sonraki iç savaş dönemini içeren kahırlı yaşamını, savaşı ve Kazak köylülerinin yaşam mücadelesini anlatan iki ciltlik uzun bir roman "Ve Durgun Akardı Don". Evet, oldukça uzun bir roman. Ama sayfalarının çokluğu insanı sıkmıyor okurken. Aksine, okumaya başladı mı insan "Ve Durgun Akardı Don"u, bırakmak da istemiyor bir türlü elinden. Çünkü beş-on sayfa okudumuydu, kitabın akıcılığına, şiir diline bağlanıveriyor. Romanda, gerçekten olaylar öylesine öğretici, öylesine akıcı bir dille yazılmış ki, anlatılan olayların içinde yaşıyormuşuz gibi hissediyoruz kendimizi. Özellikle, kitabı okurken savaşa, savaşı yaratan koşullara düşmanlığımız, yaşama isteğimiz ve hayata bağlılığımız daha bir kabarıyor.

Kitabı burada uzun boylu özetlemek mümkün değil. İnsan ancak, "Ve Durgun Akardı Don"u okuduğu zaman, yapıtın içeriğini ve büyüklüğünü anlayabilir. Yukarıda kısa olarak değinildiği gibi, Don Nehri Kazakları'nın yaşamı romanın konusu. Don Kazakları'nın yaşamlarının zorluğu, Kazak insanının özellikleri ve savaşın insanlara neye malolduğu, niçin savaşıldığı, savaşta neyin kazanıldığı, nelerin kaybedildiği romanın baş ailesi Melekofların acı yaşamının örneği ile öğretiyor bu dev roman.

"Ve Durgun Akardı Don"un başlıca konularını kısaca şöyle sıralamak mümkün:

Tipik bir Kazak ailesi Melekofların savaş boyunca nasıl ellerinden olmadan savaşın kurbanları arasına girdiğini, savaşın onları nasıl yeyip bitirdiğini, yalnız Melekoflar ailesi değil, binlerce insanın ve ailenin evlerinin barklarının ve yaşamlarının nasıl savaş tarafından tarümar edildiğini M.Şolohof bize ilginç olaylarla anlatıyor.

Diğer taraftan, Rus egemen çevrelerinin —çarlığın— çıkarları için, yani haksız bir savaş için cepheye sürülen emekçi köylü Kazaklar, savaşın kendilerine ölüm, kıtlık ve sefalet getirdiğini kavramaya başlarlar, fakat bu gidişten bir çıkış yolu bulamadıkları için de kimi zaman tek tük ordudan kaçarak ve büyük bir kısmı da savaşın kendilerinin kaderi olduğuna inanarak yaşamlarını çekilmez kılan koşullara boyun eğerler. Zaten savaş Don Kazaklarına birşey getirmiyor acıdan, gencecik insanların cephe boylarında kırılmasından başka. Üstelik Kazakların geleneksel yaşam anlayışına da ters bu illet, bitmez tükenmez savaş; Kazaklar toprağa bağlı, onu ekip-biçmek isteyen, kırlarda ata binmeyi seven, yani kendi halinde özgür bir hayat sürdürmeden yana olan bir halk. Buna rağmen Kazak köylülerinin yaşamı savaşla nerdeyse etle kemik olmuş, bütünleşmiş gibidir. Savaşlar bir türlü bitmek bilmez. Ve işin en kötüsü, Kazaklar kendilerini bu istemedikleri şeyden (savaştan) de uzak tutamazlar.

Ayrıca Bolşeviklerin savaşa, savaşın haksızlığına dair cephedeki çetin mücadele uğraşları, asıl düşmana ve kiminle savaşılması gerektiğine ilişkin çalışmaları romanın başlıca konuları arasında. Yine bolşeviklerin Çarlığın yıkılmasından sonra yerine gelen Kerenski hükümetine karşı aldıkları tavrı ve Kerenski hükümetini yıkıp iktidara geldiklerinde, işçi iktidarını korumak için, hem emperyalistlerle, hem de emperyalizmin yerli uşakları beyaz orduya karşı, yani emekçilerin iktidarına düşman karşı devrimcilere karşı nasıl kıran kırana,

(Devamı 9. sayfada)

Aziz Nesin'den bir hikaye

Ne güzel memleket!

İki komşu memleket arasında bir ticaret anlaşması yapılacaktı. Bunun için komşu memleketlerin birinden bir ticaret heyeti öbür memlekete gelmişti. Konuk ticaret heyetinin başkanı kendi memleketine günü gününe rapor gönderiyordu. Aşağıda bu günlük raporların çevirisini bulacaksınız.

3 MART 19...

Havaalanında uçaktan indiğimiz zaman bizi gümrük memurlarından başka karşılayan olmadı. Memurlar bavullarımızı, valizlerimizi didik didik arayıp taramaya başladılar. Biz, bu hareketin protokola aykırı olduğunu, ticaret heyeti olduğumuzu, eşyalarımızı arıyamıyacaklarını söyledikse de, gümrük memurlarına söz anlatamadık. Belgelerimizi gösterdik, para etmedi, muayeneden sonra iki saat kadar bekledik. Gelen giden olmadığı için ne yapacağımızı bilmiyorduk. Gece için kendimize bir otel aramaya karar verdiğimiz sırada bizi beşyüz kişiye yakın bir kalabalık karşılamaya geldi. Karşılayıcıların başında bulunan zat,

—Biz sizi deniz yolu ile geleceksiniz diye sabahtan beri iskeleden bekliyorduk, dedi.

Pek şakacısınız, diye cevap verdim.

Bu zatın bizim memlekete denizden yol olmadığını bilmemesi elbette olanaksızdı. Gümrük memurlarından şikayet ettik. Pek nâzik biçimde özür dilediler:

—Sizi, bizden sanmıştık. Bir kaçakçı çetesi geliyor diye ihbar olmuş da...

Sonra gülerek ekledi:

—Sizi yabancı yerine koymamışlar, bizden sayılırsınız.

—Teşekkür ederiz.

Karşılayıcıların başında gelen zat,

—Size ancak beş-altı yüz kişiyle karşılayabildik, dedi.

"Neden bu kadar kalabalık?" diye sormama vakit bırakmadan,

—Çünkü, dedi gazeteciler Amerika'dan gelen bir artisti karşılamaya gitmişler. Sayın bakan da propaganda gezisinde, müsteşar bey açılış töreninde, genel müdür de yapılacak barajda. Vali, pazara teftişe çıktı. Protokol müdürü garda başbakanı uğurluyor. Mektupçu ile hukuk işleri müdürünü bu sabah emekliye ayırdılar. Özel kalem müdürü, görülen lüzum üzerine izinli gönderildi. Genel müdür yardımcısı sağlık nedenleriyle istifa etti. Kala kala bir ben kaldım. Onun için bu kadar az kişi geldik. Yoksa onbeş yirmi bin kişi ile sizi karşılardık.

—Zatıâliniz kimsiniz? diye sordum.

Ben, bakanlığın müsteşar muavininin birinci şu müdürü vekilinin sekreter yardımcısına vekâlet ediyorum. Eğer bakanlık emrine alınmazsam, sağlık nedeniyle istifa ettirilmezsem, mecburi izine gönderilmezsem, görülen lüzum üzerine işten çıkarılmazsam, görevden affedilmezsem, şu dakikada bu işle meşgulüm.

Otomobillere binerken,

—Karşılama törenini denizde hazırlamıştık dedi. Şimdi hep birlikte sahile gidelim. Orada tören yapıldıktan sonra istirahat edersiniz.

Sahilde arabalardan indik. Kayıklara binerek açıkta duran yata çıktık. Yat, iskeleye yanaşmadığı için, biz kayıklarla yata yanaştık. Yat kalkınca, bizi bayraklarla donatılmış gemiler karşıladı. Sahilde kırkbin pâre top atıldı.

Sahile döndük. Rıhtım üzerinde yirmi ile yirmibeş yaş arasındaki küçük kız çocukları(!) bize buketler verdiler. Üzerlerinde "Hoşgeldiniz!" yazılı, meşe dalları ve çalı süpürgesi otlarıyla süslü takların altından geçerken kurbanlar kesildi. Bandonun önünden geçerken fotoğraflarımız çekildi. Alkışlar arasında konuk kalacağımız otele geldik.

4 MART 19...

Otelde, gazetecilerin baskınına uğradık. Fotoğraflarımızı çektiler.

—Memleketimizi nasıl buldunuz? diye sordular.

Biz de her geçtiğimiz geri kalmış ülkelerde, her zaman, her yerde olduğu gibi,

—Fevkalâde.. Harikulâde... Cennet gibi.. Kalkınmalarınıza hayran olduk. Bizim için sizden alınacak pek çok dersler var... gibi pohpohlayıcı sözler söyledik.

Gazetelerden biri bana,

—En çok hoşunuza giden ne oldu? diye sordu.

Ben, nasıl cevap verilirse hoşlarına gideceğini önceden öğrendiğim için,

—Şişkebablarınızla dolmalarınıza, bir de baklavanıza bayıldık, dedim.

Gazeteciler tam ayrılacağı sırada içinden biri,

—Siz ne oynuyorsunuz? diye sordu.

—Oyun sevmem, dedim.

Yüzüme tuhaf tuhaf baktı.

(Devamı 9. sayfada)

MANŞET

Duyduk — duymadık,
Gördük — görmedik,
Dedi — demedi demeyin.

Hazırlayan: Şanar Yurdatapan

Mübarek olsun!

Başbakan Özal, gurbetçilere verdiği sözü unutmamış ve Eyüpsultan ve Tellibaba türbeleri gelir ortaklığı senetlerinin yurtdışındaki işçilere ayrıldığını bildirmiştir. Bu müjdeli haberi açıklayan Köln Başkonsolosumuz, döviz karşılığı satışların en kısa zamanda başlayacağını, bu iki türbenin —özellikle koca arayan genç kızların son umudu olarak— en büyük geliri getiren kuruluşlar olduğunu hatırlatmıştır. Konsolos, bir süredir onarımı devam eden türbelerin, ulu önder Atatürk'ün doğum yıldönümünde, sayın Cumhurbaşkanımız Evren tarafından törenle yeniden üretime açılacağını sözlerine eklemiştir.

Özal: "Senetler kıymetlensin, ikinci partiyi çıkarırız"

...kan;"Yılbaşında satışa çıkarılacak ...ir ortaklığı senetlerinde 30 - 10... ...lere ağırlık ver..ecek"



GELİN SEVİNDİ Gelir Ortaklığı Senetleri ilk kez Fatih'teki nikâhta takı oldu. Mühendis Hüseyin Akbal ile yaşamını birleştiren Esma Akbal, beyaz gelinliğini süsleyen senede bakarak "İyi bir yatırım olduğuna inanıyorum. Çok sevindim ve duygulandım" dedi.

Cami senedi takı oldu

Cami senetlerinin gelinlikleri süslemesiyle, evlilik armağanları arasında yeni bir moda başladı. İlk senet, İstanbul'un Fatih Evlendirme Dairesi'ndeki törende geline takıldı.

(Yazısı 13. sayfada)

"Özal gurbetçiyi unutmadı"

—"Satarım"!
—"Satamazsın, çarpılırsın"!
—"Dinime imanıma sattırmam"!
—"O mübarek yapı orada boş duracak, benim yurttaşım aç gezecek, olmaz böyle şey"!..
—"Satıyorum, satıyorum, saaattıım!..."

Tartışmalar arasında satışa çıkarılan Yenicami, Sultanahmet, Fatih ve Aksaray camileri gelir ortaklığı senetleri, bilindiği gibi büyük ilgi görmektedir. Yalnız adı geçen camilerde abdest alma, namaz kılma ve vaaz dinleme ücretlerine —satış giderlerini karşılamak üzere— yapılan zamlar, hissesi olmadığı halde yalnızca ibadet için bu camilere gelenler arasında hoşnutsuzluk yaratmıştır. Bu konuda gazetemize bir demeç veren diyanet işleri müdürü, vatandaşların alacakları faturaları vergiden düşebileceklerini hatırlatarak "parası kıymetli olan, namazını evinde kılar" demiştir.

Ayosofya Cami senetlerinin yabancı sermayeye satılacağı hakkındaki söylentiler dün de yalanlanmamıştır.

Gurbetçinin isteği gerçekleşiyor

Türbe senetleri, dövizle de satılacak

- Senetler, 20'ser milyar liralık iki tertip olacak ve daha çok 50 bin ve 100 bin liralık kupürler halinde satısa sunulacak
- Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanı Vahit Erdem, "Yurt dısından talep cok."

İstanbul Elektirik-Tünel-Otobüs işletmesi gelir ortaklığı senetlerinin satışa çıkmasından hemen sonra otobüs ücretlerine yapılan zamlar, dün de olaylara neden olmuştur. Senet sahipleri bu zammı "Gelirimiz artacak" diye sevinçle karşılarken, senet alamayanlar: "Peki biz ne olacağız? Onlar kâr edecek diye biz evimize-işimize yürüyelim mi?" demektedirler. Dün de İstanbul'un çeşitli semtlerine sefer yapan otobüslerde senetli-senetsiz yolcular arasında çıkan olaylarda 3 kişi ölmüş, 18'i ağır 161 kişi yaralanmıştır. Cumhurbaşkanı Evren "servet düşmanlığı" yaratarak milletimizi içten bölme çabalarının yoğunlaştığına dikkati çekerek birlik ve beraberliğimize yönelecek her türlü saldırının acımasızca ezileceğini bütün dünyaya bir daha duyurmuştur.

İETT satış zammına tepkiler

Senet alanlar:"İyi oldu, kârımız artacak"



Nihat OSTROVA — Osman KILIÇ — Mahmut SEVİNÇ

Alamayanlar:"Parası olan yine kazandı"

"Ana" satışı başlıyor

- İş Bankası şubelerinde bugün satışa sunulacak ortalama yüzde 51 net kazanç sağlayacak gelir ortaklığı senetlerinin miktarı 5 milyar olarak belirlendi. Satışı körükleyen Cahit Aral, "Karım bile senet sırasında"

"Olmaz olmaz" demeyin . . .

"Bunlar anamızı satacaklar" diye düşünenler yanıldı... "İstanbul'daki kadınların yüzde kaçının fahişeliğe sürüklendiğini resmi rakamlara dayanarak meclislerde tartışanlar" da yanıldılar. Bugün analarımızı sacataklarından korktuğumuz yöneticiler, olsa olsa çok önce — o dönemin yöneticilerince — satılmış anaların çocukları olabilirler.

Yanıldınız işte! . . .

Ne buruşturup duruyorsunuz yüzünüzü? Biraz da biz "Sience-Fiction" cılık oynadık, hepsi o kadar... Hem bu iş için öyle uzun boylu uğraşmak da gerekmedi... Aldık gazetelerimizin başlıklarını, "Köprü" yerine "Cami" yazdık, "Keban" yerine "Türbe" yazdık, hepsi bu işte!...

Hâlâ mı "Abartmayın, hiç böyle şey olur mu?" diyorsunuz.... Bir hatırlayın bakalım. Çok değil, daha 5 yıl önce biri size köprüyü satmaktan sözetse ne derdiniz? "Sülün Osman" sanıp polis çağırmaz mıydınız? Ama bugün çok normal geliyor, değil mi? Ya yarın? Acaba?.....

ÜÇ BEŞ KİŞİ

Mehmet DEĞİRMENCİ

"Üç Beş Kişi", yazar Adalet Ağaoğlu'nun son romanının adıdır. Adalet Ağaoğlu bu romanda Eskişehirli bir sanayicinin hayatını konu almıştır. Romanın baş kişisi Ferit Sakarya Eskişehir'in zengin ailelerinden birinin oğludur. Ferit Sakarya'nın ablası da şehrin seçkin bir ailesine gelin gelmiş, kocası genç denebilecek bir yaşta öldüğünden, ablasının tuğla fabrikalarını da yönetmek ona düşmüştür. Ferit Sakarya çok kazanmaktadır. Kazandığı paralarla yeni yeni araziler satın almakta, ileride kuracağı fabrikaları bu boş arazilere inşa etmeyi düşünmektedir. Böylece fabrikalardan çıkan kirli havanın şehri kirletemeyeceğini hesaplamaktadır.

Ferit Sakarya'nın tuğla harmanının yanında inşaat dalına da yönelik önemli işletmeleri vardır. Bu işletmeler Türkiye ekonomisi göz önüne alınarak çalışmakta, yani kendi yağı ile kavrulmaktadır. Bu işletmelere hiç bir şekilde ithal malı sokulmamaktadır. Çünkü Ferit Sakarya ulusal ekonominin gelişmesinden yanadır. Ekonomik zenginliği açısından bakıldığında, hiç de küçük çapta bir iş adamı olmayan Ferit Sakarya Ortak Pazar'a girilmesine şiddetle karşıdır. Odalar Birliği'nin toplantılarında bu konu açıldığında kürsüye çıkmakta, gülünç kocaman çenesiyle ateşli nutuklar atmakta, Ortak Pazar'a girildiğinde Türkiye ekonomisinin uğrayacağı kayıpları bir bir sıralamaktadır. Ferit Sakarya'ya göre Ortak Pazar'a girmeyi savunan iş adamları soruna uzun vadeli bakmamakta, kısa vadeli çıkarlarına göre hareket etmektedir.

Ferit Sakarya'nın en belirgin özelliklerinin başında zengin bir kültüre sahip olması gelmektedir. Onun edebiyata ve sanata karşı yakın ilgisi vardır. Solcu bilinen yazar ve ozanların kitaplarını okumakta, dost meclislerindeki söyleşilerde onların şiirlerini ezbere okuyabilmektedir. Hatta bu yapısı ile solcuların Ferit Sakarya'dan "öğrenecekleri vardır". Ferit Sakarya'nın arkadaşları arasında solcular da bulunmakta, onlarla yurt sorunlarını rahatlıkla tartışabilmekte, ortak sonuçlara varabilmektedir.

Ferit Sakarya'nın çeşitli alanlardaki görüşleri Türk burjuvazisine göre oldukça çağdaştır. Temel insan hakları konusunda olsun, kadın-erkek eşitsizliği olsun, Sakarya doğruların savunucusudur. Yani o aynı zamanda çağdaş bir aydındır. O ülkemizde sürdürülen faşist teröre karşıdır. Teröre ve gericiliğe karşı, aydınlarımızın suskunluğunu anlayamamakta, TBMM'nin bir yıla yakın zamandır Cumhurbaşkanını seçememiş olmasına son derece üzülmektedir.

İşte Adalet Ağaoğlu'nun "Üç Beş Kişi" adlı romanının baş kişisi Ferit Sakarya'nın belli başlı özellikleri. Bu özelliklerinden ötürü yazar, bir başka roman kahramanına "Türk solunun Ferit Sakarya'dan öğreneceği çok şey var" dedirtebilmektedir. Romanın hemen tüm kahramanları ki bunlar arasında solcular da dahil hepsi Ferit Sakarya'ya hayrandır. Romanın tüm bölümlerinde Ferit Sakarya'nın ozan kişiliği, ekonomik görüşleri hayranlıkla anlatılmakta ve bu olaylar 1980 yılı yazında faşizmin ayak seslerinin duyulmaya başladığı bir zamanda geçmektedir.

Adalet Ağaoğlu'nun Ferit Sakarya tipiyle neyi anlatmak istediği bizce çok açık, hem de çok kapalı. Açık çünkü "ulusal" olan sermayenin emperyalizme karşı olması, kendi ülkesinin zenginlik kaynaklarından emperyalizme pay ayırmak istememesi. Bu onun olmazsa olmaz özelliğidir. Kapalıdır, çünkü ulusal olan, yabancı sermayeye karşı olan, emperyalizme karşı olan burjuvazi acep nerededir? Yazarın romanına konu aldığı Eskişehirli sanayici romanda sayılan özelliklere sahip olabilir. Öyledir de. Tek başına bu neyi açıklar? Tek tek kişilerin düşüncelerinden bir yere varılamayacağını sayın A.Ağaoğlu bilmez mi? Ulusal burjuvazinin özelliklerini konu alan ve bir tek kişiyi baz yaparak varılmak istenen sonuç nedir? Böyle düşünen bir zümre Türkiye siyasi sahnesine nezaman çıkmış ve sesini örgütlü bir şekilde ne zaman duyurmuştur?

Eğer bir burjuva zümresi olarak ulusal burjuvazi ülkemizde varolsaydı ve romancı bu zümrenin özelliklerini kendi hayalinde yarattığı bir roman "tipinde" okuyucuya yansıtmış olsaydı bize bu konuda diyecek bir şey kalmazdı. Ama Ferit Sakarya romancının düş gücüyle yaratılmış bir "tip" değildir. Ferit Sakarya Eskişehir Sanayi Odası'nın eski başkanı —ki bir trafik kazasında ölmüştür— Mümtaz Zeytinoğlu'ndan başkası değildir. Dolayısıyla okuduğumuz romandan ziyade biyografi özellikleri taşımaktadır. Zeytinoğlu'nun yaşadığından habersiz binlerce okuyucu Ferit Sakarya'nın şahsında burjuvazinin de ilerici, olumlu nitelikler taşıyan bir kesimi varmış diye düşünmekte ve böylece yazar tarafından çarpıtılmış olan gerçeğin kurbanı olmaktadır. Oysa M.Zeytinoğlu 1960, 27 Mayıs hareketinin getirdiği ilerici dalgadan etkilenmiş bir aydındır. O bir burjuva kategorisi içinde değil, bir aydın kategorisi içinde değerlendirilebilir. Miras hukuku sonucu eline önemli büyüklükte üretim aracı geçen bir aydın. Onun bu niteliği de sonradan bir burjuva olarak kişiliğini belirlemede güçlü bir etken olmuş ve ortaya çıkan bileşim ulusal burjuva özlemleri olan "atipik" bir kişidir.

Evet, böyle bir Zeytinoğlu yaşamıştır. Ama ulusal burjuvazinin "tipik" temsilcisi olarak Ferit Sakarya yaşamamıştır. Çünkü ülkemizde ulusal burjuvazi yaşamamaktadır.

AMBLEM YARIŞMASI

27 Temmuz-3 Ağustos tarihleri arasında Moskova'da yapılacak 12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali dolayısıyla oluşturulan Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Hazırlık Komitesi, çalışmalar süresince kullanılmak üzere bir amblem yarışması açmıştır.

Yarışmaya son katılma tarihini 30 Ocak olarak belirleyen Hazırlık Komitesi, çizilecek amblemin Türk ve Kürt halklarının kültürel özelliklerini taşımasını duyurusunda belirtmektedir.

AEG İŞÇİSİNİN TOKADI

(Baştarafı 3. sayfada)

Son bildirimde böyle bir üyelik talımin etmeyen işveren çılgına döndü, kudurmuş köpek gibi saldırmaya başladı. Türk Metal'le işbirliğine girdi. İşveren işçilerin yanına gelip makineleri kapatarak "ya Otomobil-İş'ten istifa edersin, ya da çekip gidersin" diye tehdit ediyordu. Gözlerimizin önünde kadın işçileri ağlata ağlata iş elbiseleriyle ellerine para tutuşturup servis arabalarına bindirerek Otomobil-İş'ten istifa edip Türk-Metal'e geçmeleri için notere gönderiyordu. Bir işçinin yanına günde on kereden fazla gelerek istifaya zorluyordu. Bütün AEG işçisinin morali bozulmuştu. Kimse fabrikaya gelmek istemez olmuştu bu baskılar yüzünden. Ama bu duruma boyun eğemezdik. Her bölümden arkadaşlar bir araya gelip günlük olayları, ne yapmak gerektiğini tartıştık. Baskının en yoğun olduğu kısımlardaki arkadaşlarımıza fırsat buldukça gidip moral verdik. İstifalar giderek azaldı. Zaman zaman istifa etmek bahanesiyle gidip istifaya zorlanan arkadaşlarımıza cesaret verdik. Bazı arkadaşlardan istifa ettiğine dair kağıtları müdür görmek istedi. İşçiler Otomobil-İş yerine Türk Metal'den istifa kağıtlarını gösterdiler. Bazı işçiler Çerkezköy'de noterde istifa edip başka yerde Otomobil-İş'e tekrar üye oldular.

Baskılar daha da çoğaldı. Ama bunlara biz artık sınav gözüyle bakıyorduk. Bu sırada Peg bölümünde bir grup işçi Türk-Metal'e geçmemiz için zorlanıyoruz diye cumhuriyet savcılığına dilekçe ile şikayette bulundu. Savcı dilekçeyi veren işçilerin ifadesini aldı ilk duruşmada işverenlerden üç tanesi tutuklanıp İstanbul'a sevk edildi. Tutuklamadan sonra işveren baskıyı kesti ama müdürler kısımlardan çıkmıyor, işçilerden özür dileyip, bizi yanlış anladınız diyorlar. İşçilerin evine gidiyor, evlerine çağırıyor, dilekçeyi geriye almaları için para bile teklif ettiler. Ama dilekçe alınmadığı gibi yeni dilekçeler verildi, 4 kişi daha tutuklandı. Ayrıca 10 müdür gözetim altına alındı, savcılıktan izin almadıkça fabrikadan ayrılmamaları söylendi. Bu arada zorla istifa ettirilen 230 kadar işçinin niçin istifa ettiğine, kimlerin zorladığına dair de bir dilekçe verildi.

AEG işçisi baskıları hep birlikte göğüslemeye kararlıdır. Bin selam olsun davaları için mücadele edenlere!

Çerkezköy AEG'den Bir İşçi

İNSAN HAKLARI

(Baştarafı 10. sayfada)

kurumları bile darbeye alkış tutabildiyse, demektir ki, insan hakları ülkemizde yerleşmemiştir ve gereğince benimsenmemiştir.

Şayet önemlice bir kısım aydın dahil olmak üzere geniş kesimler bir devlet memuru olan genel kurmay başkanının ve kafadarlarının —emirlerindeki ordu gücü sayesinde - iktidarı gaspetmesi, az-çok demokratik anayasayı ve onun kurumlarını lağvetmesini normal buluyorlarsa ve hatta alkışlıyorlarsa bu demektir ki, bırakınız daha ileri toplumsal ilkeleri bir yana, en basit burjuva demokratik kuralları bile o toplumda önem taşımamaktadır.

Bugün faşist diktatörlük, mevcut iç ve uluslararası kuvvet dengelerinden yararlanarak ayakta durmaktadır, fakat aynı zamanda bir takım burjuva demokratik hakların bile gereğince benimsenmemiş olmasından bol bol istifade etmektedir.

Faşist devletin egemenliğinin sürüyor olmasında bu temel faktörlerin yanısıra, Türkiye'deki Osmanlı devlet geleneğinin de büyük payı vardır. Yüzyıllardır halka hükmetmiş olan Osmanlı devletinin despotizmini, militarizmini taşıyan "16. Son Türk Devleti" azgın bir şovenizmle, faşist bir milliyetçilikle egemenliğini sürdürmekte ve Kürt düşmanlığından, Rum, Ermeni, Rus düşmanlığına kadar her türlü iğrenç demagoji sayesinde kitlelerin milliyetçi duygularından, çeşitli şoven şartlanmalarından, Türk şovenist yaygaralardan yararlanmaktadır.

Faşist diktatörlüğe karşı mücadele ederken, temel insan hakları için verilen acil demokratik mücadelemiz, işte bu nedenle, insan hakları kavramını doğru siyasal özüyle kitlelere benimsetmelidir ve işbaşındaki Osmanlı kökenli faşist burjuva paşalarına, onların devlet geleneklerine karşı da mücadele etmelidir.

Tüm anti-faşist demokratik mücadele konusunda bilimsel sosyalizmin temel ilkesini burada vurgulamalıyız: Faşist diktatörlüğün yıkılması ve insan haklarının, siyasal demokrasinin kazanılması için verdiğimiz mücadele mutlaka ve mutlaka işçi sınıfının iktidar mücadelesi olan SOSYALİST MÜCADELEYE bağlı kılınmalıdır. Güncel planda faşist diktatörlüğü defetmek görevi önümüzde dursa da, bizim asıl amacımız, kitlelerin gerçek ve biricik kurtuluşu olan PROLETARYA DEMOKRASİSİ'dir. Yani burjuvazinin egemenlik (diktatörlük) aygıtı olan askeri-bürokratik üstyapı makinasını parçalayıp, işçi sınıfı öncülüğündeki halkın demokratik iktidarını —gerçek egemenliğini— kurmak ve sosyalist kuruluşun temellerini atmaktır.

Çünkü hiç unutmamak gerekir ki, en geniş burjuva demokrasisi bile burjuva sınıf egemenliğidir. Üretim araçlarının özel mülkiyetini, yani kapitalist mülkiyet ilişkilerini koruyan burjuva devleti var oldukça gerçek demokrasi mümkün değildir. Burjuva diktatörlüğüne karşı yığınların acil demokratik talepleri için mücadele etmek, asla burjuva demokrasisini mutlaklaştırmak değildir. İşçi sınıfı ve diğer emekçi kitlelerin biricik kurtuluş yolu sosyalizmdir. Sosyalist demokrasi ise burjuva demokrasisinin gelişmiş bir biçimi değildir. Onun inkârıdır. Azınlık demokrasisi yerine çoğunluk demokrasisinin kurulmasıdır. Burjuva devleti yerine proletarya devletinin ikame edilmesidir.

İşte bu nedenle bilimsel sosyalist politik güçler açısından sorun tüm demokratik mücadelenin sosyalist mücadeleye bağımlı kılınmasıdır. Sosyalist demokrasi hedefinin en başa konulmasıdır.

TEK ÇAREMIZ BIRLIK OLMAK

(Baştarafı 3. sayfada)

dır 50 milyon nüfuslu Türkiye'de her türlü grev hakkından yoksun bir memlekette grev yapılabilirmiş gibi gösterilmektedir. Hükümet ise memlekette demokrasi var, özgürlük var, isteyen çalışır, isteyen greve gider diye göz göre göre yalan söylemektedir.

Tüm bunların üzerine son olarak sözleşme yapabilen sendikanın işyerlerindeki işçilerin oyuna göre değil, Çalışma Bakanlığı'nın keyfi kayıtlarına göre belirlendiğini de unutmadan ekleyelim.

Peki bu böyle mi gidecek?

Gitmemesi bizim elimizdedir ve başlayacağımız yer, işyerlerimizdeki korku, yılgınlık ve karamsarlığın üzerine gitmektir. "Sesimizi çıkartmayalım da üzerimize daha fazla gelmesin" dedikçe işverenler daha çok üzerimize geldiler, geleceklerdir. İşyerlerimizde sendikalaşmalıyız., sendikamız varsa yönetime gerçek işçi temsilcileri getirmeye uğraşmalıyız. Sendikalaşmaya karşı işveren baskılarını hep birlikte göğüslemeli, işverenlerin yalnızca birkaç arkadaşımıza saldırmakla sendikalaşmamızı önleyemeyeceğini hep birlikte göstermeliyiz. Bugüne kadar defalarca gördük ki, işveren yalnızca hak arayan, daha iyi çalışma koşulları için mücadele veren öncü işçilerin değil, tüm işçilerin düşmanıdır. Faşizm bütün işçileri, sopayla, süngüyle çalıştırıp, dilediği zaman dilediğini kapı önüne koymak için işbaşındadır. Tek başına yapabileceğimiz hiçbir şey yok. Bugün ücreti kesilen, kapı önüne konulan başkasıdır, yarın sıra bendedir, bir sonraki gün sana gelecektir. Tek bir çare var: Birlik olmak. Baskılara birlikte karşı koymak, haklara birlikte sahip çıkmak, işverenlere meydanın boş olmadığını göstermek. Bir kez birlikte hareket etmeye başladık mı, başaracağımızı göstereceğiz. Önümüzde zor, çetin ve acılı mücadele günleri var. Mücadeleye girmedikçe gelecek her gün ise daha acı olacak.

Bir Gerçek Okuru

BİRLİĞİMİZİ KORUMAK

(Baştarafı 3. sayfada)

sendikanın hiçbir şey veremeyeceğini, sendikadan vazgeçilirse ekstradan zam yapacağını ve sosyal haklar vereceğini söylemiş ve vaad etmiş, arkasından eğer buna rağmen sendika kurulursa işyerini kapatacağını ve işsiz kalabileceğimizi, bunu istemeye istemeye yapacağını "babacan" bir şekilde ifade etmiştir.

İşveren kendini akıllı, bizi aptal sanıyor. geçmişte sadece asgari ücret verdiği işçilere o dönemde tek kuruş bile zam yapmayan ama işin içine sendika girince korkan, saldırganlaşan bu adi sömürücü gruhu yanılıyor. İşçilerin boş, yalan vaadlere, yıldırmalara, korkutmalara karnı tok. Biz biliyoruz ki, açlık zulüm ve sefaletten ancak birlik olursak örgüte sahip olursak ve bu örgütün başına inançlı, dürüst, sınıfına ihanet etmeyen arkadaşları getirirsek belli ölçüde kurtulmuş olacağız. Şimdi yetki bekliyoruz. İşyerine sendikamız mutlaka gelecektir.

İzmir İSTAŞ'tan
Bir GERÇEK okuru

ULUSAL HAKLAR

(Baştarafı 10. sayfada)

İspanyol yokken, bizde Kürtlerin ana dillerini konuşmaları, kendi kültürlerini savunmaları, kendi ulusal demokratik hakları doğrultusunda mücadele etmeleri gibi ASGARİ talepleri bile Türk demokratlarınca hoş karşılanmaz.

Unutmayalım ki, demokratlık bir bütündür. Temel insan haklarını savunan herkes ulusal demokratik hakların da temel hak ve özgürlüklerine dahil olduğunu bilmek zorundadır. Tıpkı faşizme karşı olmak, aynı zamanda şovenizme karşı olmayı gerektirdiği gibi (çünkü faşizm ve şovenizm ikiz kardeştirler), faşizme karşı insan haklarını savunmak, Türk şovenizmine karşı Kürt ulusunun demokratik haklarına da sahip çıkmayı gerektirir.

NE GÜZEL MEMLEKET

(Baştarafı 7. sayfada)

—Ciddi söylüyorum, hayatımda hiç oyun oynamadım, dedim.

Bizim heyetteki arkadaşlardan birine döndü.

-Siz nerede oynuyorsunuz? dedi.

O da oynamadığını söyleyince, başka birine sordu:

—Maçta kimler oynayacak?

—Ne maçı? dedik.

—Siz Magsonlar futbol takımı değil misiniz?

Hayatımda bu denli şakacı insanlar görmedim.

İçlerinden biri,

—Yok canım, bunlar futbolcu falan değil, dedi, bunlar Monako'dan gelen güreş takımı...

Başka bir gazeteci de,

—Yok yahu, dedi, görmüyor musun heriflerin suratlarını, bunlar besbelli Honululu'dan gelen operet artistleri...

Biz, gazetecilere ticaret heyeti olduğumuzu anlatınca,

—Öyleyse sabahtanberi ne diye bizi meşgul ediyorsunuz? diye çıkıştılar.

Kendilerinden özür diledik.

5 MART 19...

Geceki ziyafet pek neşeli geçti. Ziyafet sofrasında bir zat ayağa kalkarak, iki memleket arasındaki kültür, ticaret, tarih, kozmoğrafya, kimya ve hesap ilişkilerinden ve kader birliğinden sözetti. Ve kadehini şerefimize kaldırdı. Bütün kadehler havaya kalktığı sırada, birden bire elektrikler söndü. Kısa bir şaşkınlıktan sonra, herkes dışarı fırladı. Biz neye uğradığımızı şaşırdık.

-Kontak!.. Kontak!.. diye bağırıyorlardı. Önce bize bu yapılanı, bu memleketin bir geleneği, şakası, sürprizi sandım.

Bir süre sonra elektrikler yandı. Nazik bir zat,

—Çok afedersiniz, dedi. Biz elektrik kontak yaptı sanmıştık. Çünkü ara sıra böyle kontak olur. Halbuki kontak deği miş.

—Neymiş? diye sordum.

—Bu kez sigorta atmış, dedi...

Yeniden yemeye içmeye başladık. Yine lambalar söndü. Bir kaçışma, koşuşma daha oldu. Karanlıkta yakaladığım birine,

—Kontak mı, sigorta mı attı? diye sordum.

—Değil, dedi, bu kez cereyan kesildi.

-Ne kadar sürer?

—Belli olmaz. Bazen uzun sürer ama, bazen de iki saat içinde onarılır.

İyi ki, çok ihtiyatlı insanlar olduklarından hemen gaz lâmbalarını, mumlarını ge-tirdiler. Fakat lâmbaların gazı yoktu. Bu kez şamdanlardaki mumları yakarlarken cereyan geldi.

6 MART 19...

Bu gece onurumuza sabaha kadar sanat gösterisi yapıldı. Şarkılar söylendi, sazlar çalındı. Doğrusu pek güzel eğlendik.

11 MART 19...

Dün, müzeleri, anıtları gösterdiler. Bugün de yeni açılan fabrikaları dolaştırdılar. Yarın da kenti gezdirecekler. Henüz ticaret konuşmalarından lâf yok. Ayıp olur diye biz de birşey söylemiyoruz... Herhalde bir programları vardır.

16 MART 19...

Buraya ticaret andlaşması için geldiğimizi hatırlatmamızın doğru olup olmadığına bir türlü karar veremiyorum. Bu hususta emirlerinizi beklerim. Dün gece sabaha kadar şerefimize çok büyük bir ziyafet daha verildi. Bugün okulları gezdirecekler, akşama başka bir ziyafetteyiz.

19 MART 19...

Dün gece yarısından sonra yirmialtı otomobille Sulukule denilen yere gittik. Sabaha kadar eğlendik. Size bu raporu uyku sersemi yazıyorum.

20 MART 19...

İki gündür bizi eğlencelerle, balolarla, ziyafetlerle, içkilerle iyice serseme çevirip öylece müzakere masasına oturmak, kazıklamak istiyorlar, diye kuşkulanmıştım, Yanılmışım. Üç haftadır buradayız. Müzakerelerin lâfını eden bile yok.

25 MART 19...

Bugün genel müdüre anlaşmayı ne zaman yapacağımızı sordum. Şaşırdı ,

-Ne anlaşması? dedi.

—Ticaret anlaşması, dedim.

Büsbütün şaşırınca, kendisine açıkladım. O zaman,

-Yaaa, siz ticaret heyeti misiniz? dedi, biz sizi başka bir memleketin yardım heyetiyle karıştırmışız.

Akşama yine şerefimize bir ziyafet var.

1 NİSAN 19....

Dün gece bizim heyette üç kişi sarhoş oldu. biz de onlar gibi zeybek, çiftetelli oynamasını öğrendik. Ziyafetlerde, hopluyor, zıplıyor, göbek atıyoruz. Ticaret işini bir kez daha hatırlattım.

-Kolay canım. Biz size palamut, tütün, pamuk, fındık satarız, siz de bize kahve satarsınız, dediler.

—Bizde kahve yok, yetişmez, dedik.

—Öyleyse buğday satın! dediler.

—Biz buğdayı altı ay önce sizden almıştık, dedik.

—Zararı yok, artanını bize satarsınız, dediler.

Çok şakacı insanlar.

Ertesi gün gazetelerde resimlerimiz çıktı. Altında şöyle yazıyordu:

"Dost komşu memleketle ticaret anlaşması yapıldı. Yeniden 500 milyon dolarlık kredi açtılar. Zaruri ihtiyaçlarımızdan dudak boyası, zıpzıp, nalmıhı, sapan lâstiği gönderecekler."

20 NİSAN 19...

Geri dönmemiz için yüksek buyruğunuzu aldık. Fakat ticaret heyetimiz bu memleketin havasına o kadar alıştı ki, artık dönmemize olanak yoktur. Yiyoruz, içiyoruz, eğleniyoruz, oynuyoruz. Bu nedenle toptan uyrukluk değiştirerek bu güzel memlekette kalmak kararını verdiğimizi saygılarımızla arzederiz!

"Damda Deli Var"dan

AZİZ NESİN 70 YAŞINDA

(Baştarafı 7. sayfada)

biyolojik ve manevi varlığımızla birlikte insanız ve manevi varlığımızın zenginliği oranında aydınız.

Biyolojik varlığımız olan canımız kutsaldır, onu korumak, canımızı savunmak nasıl en ön hakkımızsa, insanlığımızı bütünleyen, bizi insan yapan, insanı başka yaratıklardan ayıran manevi varlığımızı da savunmak yine canımızı, kendimizi savunmamız demektir. Yoksa, aydının barıştan yana oluşu, salt bir acıma duygusunun, başkalarına vah vah demenin bir duygusallığı değildir; aydının kendisini savunmasıdır. Elbette acıma duygusu, başkalarına yapılanı kendimize yapılmış gibi saymak da çok önemli bir insancıllıktır; ama aydının barışçı olmasının ana nedeni, bu insancıl duygunun da ötesinde, doğrudan kendini, onu aydın yapan, insanı insan yapan manevi varlığını korumadır. Savaşlar, aydının özvarlığını yoketmeyi amaçladığı içindir ki, her aydın barışsever, barışçı olmak, barışı kurmak ve korumak zorundadır. Barışseverlik, herşeyden önce aydının kendini savunup korunması demektir."

VE DURGUN AKARDI DON

(Baştarafı 7. sayfada)

bir mücadele yürüttüklerini, bu esnada karşılaştıkları yığınla sorunları ve bu zorlukların üstesinden gelebilme çabalarını uzun uzun anlatıyor ünlü Sovyet yazarı Şolohof "Ve Durgun Akardı Don" romanında.

Yine özellikle iç savaş sırasında değişik uluslardan emekçi insanların yeni yaşamı birlikte kurma ve kendi iktidarlarını ortakça savunmaları sürecinde birbirlerine nasıl daha bir sıkı sarıldığını ve kızıl ordu birliklerine katılıp düşmanı altetmek için nasıl azimle mücadele yürüttükleri ilgiyle okunacak bölümlerden.

Elbette bütün yazılı yapıtlar öğretici bir gayeyle yazılmıştır. İşte "Ve Durgun Akardı Don" da, özellikle iç savaş gerçeğinin acı yıkımını ve korkunçluğunu konu alan dev bir öğretici roman.

Baştan sona insan, "Ve Durgun Akardı Don"u okurken, "niçin bu kahrolası savaş oluyor" diye kendi kendine soruyor. Ve bu özüyle roman, insanın savaşa karşı —özellikle haksız savaşlara karşı— kinini, barışa karşı susuzluğunu artıran bir yapıt.

Kendisi de bizzat savaşların içinde yaşamış bir insan olarak "Ve Durgun Akardı Don"un yazarı insanlığın barış için uğraşmasını, yaşamın savunulmasını dile getirerek şöyle diyor: "...Dünya yazarlarına, günümüz yazarlarına, dost ve meslektaşlarıma sesleniyorum: Süregiden çılgınlığa, sürekli nükleer silahlanmaya karşı sesinizi yükseltin, çok geç olmadan!"

SOSYALİST DEMOKRASI VE İNSAN HAKLARI

(Baştarafı 10. sayfada)

Hiç unutulmasın ki, saf demokrasi yoktur. Sosyalizm demek, aynı zamanda proletarya diktatörlüğü demektir. Yani söz konusu karşı-devrimciler üzerinde proletaryanın ve en geniş emekçi kitlelerin diktatörlüğüdür. Geniş çalışan yığınlar ve ülkenin çok büyük çoğunluğu için DEMOKRASİ olan şey, bizzat bu yığınların haklarını, yani gerçek demokrasisini kurmak için, halk düşmanlarına, emperyalist uşaklarına, kapitalizm taraftarlarına karşı elbette diktatörlük uygulayacaktır.

Nice nice insanın kanıyla, canıyla, alın teriyle ve binbir güçlükle kazanılmış olan EMEĞİN ÖZGÜRLÜĞÜNÜ, üç-beş kapitalist yardakçının karşı-devrimci politik faaliyet serbestiyeti için feda etmek, tehlikeye sokmak hiçbir sosyalist devlet yöneticisinin hakkı değildir.

Dünyada insan haklarının gerçek düşmanı, milyonlarca emekçinin ve bunca mazlum halkların katili olan emperyalizmin yaygaralarına papuç bırakılamaz. Ve bırakılmayacaktır.

Dayanışma YAZIŞMA ADRESİ: Postfach 10 16 34, 4100 Duisburg 1 – F.Almanya. BANKA HESABI: Postgirokonto-Nr: 4003 63-431, Postscheckamt Essen, BLZ: 360 100 43

İnanç, düşünce, örgütlenme özgürlüğü!
Dil, din, cins, ırk ayırımı olmaksızın eşitlik!
Çalışma, seçme, seçilme, insanca yaşama hakkı!

İNSAN HAKLARI

Ulusal haklar en temel insan haklarından biridir

İnsanlık toplumu Avrupa'da feodalizmden kapitalizme geçerken, insan hakları kavramı da doğuyordu. Ama kapitalizmle birlikte doğan sadece insan hakları değildi. Kapitalizmin şafağında aynı zamanda uluslar da doğuyordu.

Bu nedenle denilebilir ki, ulusların demokratik hakları da insan hakları kavramının ayrılmaz bir parçasıdır. Nitekim sömürge ülkelerin toplumları uluslaşma sürecine girdikten sonra, ulusal haklar için ve ulusal hakların en gelişmiş biçimi olan ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı için mücadeleye giriştiler. Yetmişi aşkın ulus, ulusal kurtuluş mücadelesi vererek siyasi bağımsızlıklarını elde ettiler, kendi devletlerini kurdular. Böylece dünyamızda sömürgecilik sistemi çöktü.

Burada asla unutulmaması gereken nokta şudur: bir başka ulusun boyunduruğu altında bulunan her ulus peşinen temel insan haklarından mahrumdur, yani, ezilen bir ulusun fertlerinin insan haklarından sözedilemez. İnsanların kendi ana dili, kültürü üzerinde başka bir ulusun ulusal baskısı varsa, o insanlar temel demokratik hak ve özgürlüklerden yoksundurlar.

Bu nedenden dolayı, insan haklarını boş ve soyut kavram olarak almamak için, ezilen ulusların ulusal demokratik haklarının da en temel insan hakları arasında olduğunu bilmek gerekir.

Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı, yani ayrılma hakkı, kendi sosyal, siyasal statülerini özgürce belirleme hakkı günümüz dünyasının en temel realitelerinden birisidir.

Bu husus Türkiye gibi çok uluslu bir ülkede özel bir önem taşımaktadır. Türkiye'de birçok demokrat, ilerici kişi, Türkiye'de insan haklarını savunur, demokratik hak ve özgürlüklerden yanadır, ama ezilen Kürt ulusunun —bırakınız kendi kaderini tayin hakkını— en basit ulusal demokratik ve kültürel haklarına bile tahammül gösteremez. Bu ne biçim demokrasi anlayışıdır, ne biçim demokratlıktır, ne biçim insan hakları nosyonudur, bunu anlamak mümkün değildir.

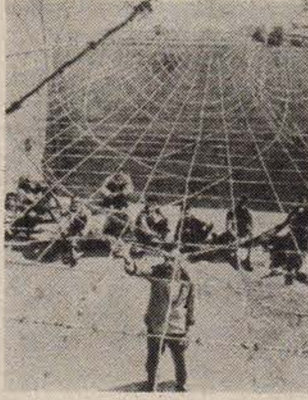
Açıkça bellidir ki, Türkiye'de Türk milliyetçiliğinin derin izleri vardır. İnsanların büyük çoğunluğunun beyinleri şovenist etkenlerle zehirlenmiştir. Devlet, ordu, bayrak, Türklük vb. gibi gerici ve despotik şartlandırmalar Türklere enjekte edilmiştir. Örneğin Türkiye'de İstiklal Marşına tapınılır. Oysa bu marşın sözleri gericidir, ırkçıdır. (Türk ırkçılığını savunur)

Bu nedenle, Kürt meselesi, Kürtlerin ulusal hakları da bir tabudur. Nice Türk demokrat, Kürtlerin varlığını bile kabul etmek istemez. Kürtlerin Türk boylarından, Türk soyundan geldiği gibi ırkçı-şoven iddialarla kafalar örümceklendirilmiştir.

Ya da bir kısım demokratta ordu korkusu vardır. Kendisi, için için Kürtlerin varlığını ve ulusal demokratik haklarını kabul etse bile, "ordu bu işe izin vermez" diye korkar. Böylesi demokratlar egemen sınıfların ve onların yarattığı tabuların etkisinden kurtulamamışlardır. Ordunun despotizmine boyun eğmektedirler.

Üstelik Kürtlerin ulusal demokratik haklarını savunmak için komünist de olmak gerekmez. Kapitalist uluslarda demokratın, her burjuva liberalinin benimsediği ulusal haklar, bizde benimsenemez. Örneğin İspanya'da Katalonların ulusal demokratik hakları doğrultusunda tepki gösteren

(Devamı 9. sayfada)



İnsan hakları kavramı ve ilkeleri feodal egemenliğe karşı doğdu. Feodal toplumun orta sınıfı olan burjuvazi egemen aristokrasiye ve onun müttefiki olan kiliseye karşı insan haklarını savunuyordu.

Bu savunma, kuşkusuz ki, burjuvazinin haklarını esas alıyordu. Fakat zamanın devrimci burjuvazisi geniş emekçi yığınlarının da desteğini alıyordu. Çünkü nüfusun büyük çoğunluğunu oluşturan serflerin derebeyinden ve topraktan özgürleşmesi ve işçileşmesi isteniyordu. Mevcut feodal yasalar ise buna elvermiyordu.

Böylece burjuva devrimleri ve burjuva demokrasileri doğdu. Ne var ki, burjuvazi iktidara geldikten sonra öteden beri savunageldiği bu insan hakları prensiplerinden sadece burjuvaların haklarını anladığını ortaya koydu. Getirilen demokratik ilkeler, feodal boyunduruğa karşı mücadelede geniş yığınları devrime kazanabilmişti, ama burjuvazi iktidara gelerek egemen sınıf haline dönüştükten sonra, burjuvalarla işçiler ve diğer emekçiler demokratik hak ve özgürlükler konusunda ayrı ve karşıt düştüler.

Burjuvazi, kendi devletini (kendi sınıf diktatörlüğünü) güçlendirmek ve pekiştirmek için insan haklarının çalışanlara değgin kısımlarından hemencecik vazgeçti.

Böylece işçiler, diğer ileri emekçiler, bu demokratik haklar için burjuvaziye karşı kıyasıya mücadele vermeye başladılar.

Burada vurguladığımız olgunun en somut örneğini 1789 Fransız Devrimi'nde görmek mümkün. Tarihin en büyük burjuva devrimi olan Fransız ihtilalinde aristokrasinin egemenliği devrilir devrilmez, devrim saflarında ayrılma çıktı. Sol kanat-sağ kanat ayrışması doğdu. Devrimdeki burjuva tutuculuğu ve gericiliği Jirondenler halinde örgütlendi. Devrimdeki halk güçleri, Robespierre başta olmak üzere bazı devrim öncülerini de içerecek şekilde Jakobenler Kulübünde somutlandı.

Böylece Jirondenler ile Jakobenler devrimden hemen sonra iki karşıt grup olarak siyasi bakımdan saflaştılar. Sonuçta, burjuvazi halk güçlerine galip geldi, Thermidor gericiliği adı verilen olayla, burjuva gericileri iktidara hakim oldular.

Ne var ki, burjuva devrimlerinden sonra sadece Fransa'da değil, kapitalistleşen Avrupa'nın dört bir yanında işçiler başta olmak üzere insan hakları için, temel hak ve özgürlükler için, 8 saatlik işgünü ve diğer sendikal haklar için mücadele vermeye devam ettiler.



Demek ki, insan hakları kavramının, insan temel hak ve özgürlüklerinin asıl mucidi burjuvazi de olsa, bugün ona sahiplenenler bu hakları kullanmak isteyen ve kapitalist ülkelerde burjuva diktatörlüğüne karşı mücadele eden emekçi katmanlardır.

Unutulmaması gereken en önemli nokta budur. Bir toplumda geniş emekçi kitleler demokratik hak ve özgürlüklere, yani İNSAN HAKLARI'na ne denli sahip çıkarsa, —ve çıkmışlarsa— onlar uğruna ne denli mücadele etmişlerse o insan hakları bir takım yasalar, anayasalar, uluslararası belgeler olmaktan çıkar, toplumda yer eder.

Geniş kitlelerin bu demokratik haklara yeterince sahip çıkmadığı kapitalist ülkelerde ise egemen sınıf olan burjuvazi tarafından bu haklara VERİLMİŞ HAKLAR olarak bakılır ve böyle ülkelerde, burjuvazi başı sıkıştığı zaman "verilmiş hakları kolaycacık geri ALIR". Yani faşist diktatörlükler kurulur.

HAK VERİLMEZ ALINIR
VERİLMİŞSE GERİ ALINIR

Örneğin Türkiye'de faşist Kenan Evren diktatörlüğü bu denli pervasızca hakimiyet kurup her istediğini yapabildiyse, tüm insan haklarını boğazladıysa, bunun bir nedeni, Türkiye siyasetine iç ve dış güçler dengesinin demokratik güçler aleyhine olması ise, diğer nedeni de ülkemizde insan haklarının yeterince kökleşmiş olmaması, kitlelerin, en geniş çalışan yığınların onlar uğrunda geçmiş evrelerde yeterince uğraş vermemiş, onları gereğince benimsememiş bulunmasıdır.

Gene aynı örneği somutlarsak: şayet K.Evren ve ordusu 12 Eylül 1980'de iktidara el koyup, bütün insan haklarını gasbettiğinde, toplumun önemli bir kesimindeki "anarşiyi önleme" demagojisi etki yapabildiyse, hatta başlangıçta bu darbe küçümsenmeyecek bir destek bulduysa, nice aydınlar, üniversite ve hukuk

(Devamı 9. sayfada)

Amerika ırkçılığı savunuyor

Amerika Birleşik Devletleri'nin tarihsel temelleri onbinlerce zenci kölenin kanı milyonlarca zencinin acı ve gözyaşı ile atılmıştır. Daha sonra Amerikan sanayi burjuvazisi köleliğin kaldırılmasını ve böylece gerekli serbest işgücünün bulunmasını savunmuştu.

İç savaş sonucunda kölelik kaldırılmıştır. Ama ABD'de ırk ayrımı asla son bulmamıştır. Zencilerin dışarlanması, horlanması, insandan sayılmaması bütün çarpıcı göstergeleriyle sürmektedir.

Amerikan devleti sadece ülke içinde değil, dünyada da ırkçılığı ve ırkçı rejimleri savunmaktadır.

Bunun örnekleri için çok eskilere gitmeye gerek yok. ABD, sahtekârca insan hakları havariliği yaparken, çok değil bir yıl önce Birleşmiş Milletler'in aldığı şu kararlara KARŞI oy kullanmıştır. Çarpıcı bir örnek olarak bunları sıralayalım:

* İrkçı Güney Afrika Cumhuriyeti'nin Mozambik, Angola, Lesotho gibi Afrika'nın genç ulusal devletlerine karşı süren tehdidini ve müdahalelerini kınayan karar sureti BM Genel Kurulu'ndan 146 oyla kabul edilmiştir. Verilen iki red oyu ABD ile Paraguay'a aittir.

* BM tarafından APARTHEİD (Irk Ayrımı) politikasına karşı hareket planı genel kuruldan 128 kabul oyuyla geçmiştir, sadece ABD ve İngiltere karşı oy kullanmıştır.

* Güney Afrika Cumhuriyeti'ne yatırımların durdurulması 145 oyla kabul edilmiştir. Tek red oyu ABD'ye aittir.

* Sporda Apartheid politikasına karşı getirilen karar sureti 145 oyla kabul edilmiştir. Tek red oyu ABD'ye aittir.

* Güney Amerikaya karşı uygulanan silah ambargosu kimi batılı ülkeler tarafından ihlal edildiği ve bu ırkçı rejimle ayrıca nükleer işbirliği yapıldığı için, bu gibi ülkelerin ve tutumların kınanması için BM'den 122 oyla geçen karar suretine karşı çıkan 9 ülke şunlardır: Avusturalya, Fransa, F. Almanya, İtalya, Kanada, Paraguay, Portekiz, İngiltere ve ABD.

* Ayrıca ABD, Apartheid suçunun cezalandırılması için BM tarafından kabul edilmiş olan uluslararası sözleşmeye imza k o y m a m ı ş t ı r.

* Dahası da, ABD, ırkçı G. Afrika rejimini meşru kabul eden ve onunla diplomatik ilişkilerini sürdürmekte ısrar eden ender devletlerden birisidir.

Başka örnekler vermeye gerek yok. Sosyalist ülkelerde insan haklarının çiğnendiğini iddia ederek, en çirkin antikomünist kampanyaları sürdüren ABD, dünyada ırkçılığın kalelerinden birisidir ve en azgın ırkçı rejimlerin bir numaralı koruyucusudur.



Geçenlerde Washington'daki Güney Afrika Cumhuriyeti Büyükelçiliği önünde yapılan protesto gösterilerinde tutuklananlar arasında ABD'nin öldürülen başkan adayı ve John F.Kennedy yönetiminin Adalet Bakanı Robert Kennedy'nin oğlu ve kızı da vardı.

Babaları öldürüldüğü sırada küçük birer çocuk olan Douglas Kennedy ve Rory Kennedy, bu gösterilerde tutuklanırlarken, gösteri düzenleme suçundan haklarında tutuklama emri çıkartılanlar arasında 9 Kongre üyesi (parlamenter) de bulunuyor. Demokrat Parti'nin başkanlık için aday adayı olan Senatör Gary Hart, Jesse Jackson da "suçlular" arasında.

Sosyalist demokrasi ve insan hakları

Emperyalizm sosyalist ülkelerde insan haklarının çiğnendiği yalanını 1917 Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nden bu yana tekrarlayıp duruyor. İkinci dünya savaşı sonrasındaki soğuk savaş yıllarında ABD'nin başını çektiği batı dünyası anti-komünist ve anti-sovyetik kampanyasını azdırdığında gene bu riyakarlığa başvurdu. Bugünkü yeni soğuk savaş manevralarında Reagan yönetimi ve tüm emperyalistler aynı isterik teraneyi tekrarlıyorlar.

Oysa insan haklarının gerçek anlamda varolduğu ülkeler SOSYALİST DEMOKRASİ ülkeleridir.

Çünkü KAPİTALİST MÜLKİYET ilişkilerinin hakim olduğu kapitalist ülkelerde insan hakları ne denli geliştirilirse geliştirilsin, özel *mülkiyetin egemenliği* ve paranın saltanatı varoldukça, en önemli insan hakları YOK demektir.

Birincisi: kapitalist toplumlarda, insan emeği bir sömürü konusudur. Üretim araçlarının mülkiyetini elinde tutanlar (kapitalistler), başkalarının (işçilerin) işgücünü satınalarak onların sırtından geçinirler.

Şu halde altını çizdiğimiz birinci nokta, sosyalist ülkelerde işgücü bir meta olmaktan çıkmıştır. İnsanlar sömürüden kurtulmuştur. Yani emeğin kurtuluşu gerçekleşmiştir.

Gene ancak sosyalist demokraside hayata geçirilmiş bulunan diğer çok önemli hak da çalışma hakkıdır. Sosyalist ülkelerde emek bir sömürü nesnesi olmadığı gibi, (işgücü alınıp-satılmadığı gibi) işsizlik de yoktur. Kapitalist toplumlarda ise çalışma hakkı gerçek hayatta insan hakları arasında sayılmaz. Her kapitalist ülkede en iyi ekonomik koşullarda bile kabarıkça bir işsiz sayısı vardır. Kriz dönemlerinde işsizlerin sayısı büsbütün artar. İşsizlik kapitalist sistemin doğal ve kopmaz bir parçasıdır. İleri kapitalist ülkelerde işsizlere verilen cüzi işsizlik sigortası ise emekçilerin mücadeleleri sonucunda kazanılmış bir sosyal hak olmakla birlikte, çalışma hakkının insan haklarından dışarlandığının da bir kanıtıdır.

Emperyalistlerin sosyalist ülkelerde insan hakları konusunda kopardıkları yaygara ise, karşı-devrimcilerin, sosyalizm ve halk düşmanlarının, emperyalist işbirlikçilerinin sosyalist demokrasiye karşı serbestiyetini savunmaktan başka birşey değildir. Bir başka deyişle, sosyalist ülkelerde güya insan haklarını savunma kılıfı altında ortaya çıkan bu gericiler, karşı-devrimciler, en temel insan hakkı olan emeğin özgürlüğünü ortadan kaldırmak isteyen, sosyalizmi yıkıp kapitalizmi geri getirmeyi amaçlayan, yani ÖZGÜRLEŞMİŞ İŞÇİLERİ, yeniden kapitalist özel mülkiyetin boyunduruğuna sokmak, onları yeniden ÜCRETLİ KÖLE haline dönüştürmek için gayret gösteren kişilerdir.

İnsan haklarının bu sahte havarileri, en temel insan hakkı olan sömürülmeme ve kendi emeğinin efendisi olma hakkını katletmek isteyenlerdir.

Sosyalizm böylelerine karşı *müsamaha göstermez*. İnsan hakları lâfını, insanlığın biricik ve gerçek kurtuluşu olan sosyalizmi yoketmek için kullanan düzenbazların cirit atması sadece insan haklarına değil, insanlığa ve onun geleceğine de ihanettir.

En gelişkininden en gerisine kadar tüm kapitalist ülkelerdeki rezil sömürü düzeni, işsizlik, yoksulluk, açlık, ırkçılık, milliyetçilik, şovenlik, toplumsal keşmekeş, uyuşturucu alışkanlığından fuhuşa kadar toplumu sarmış olan ahlâki çöküş... vb. ortadadır. Emperyalizmin silahlanması, saldırganlığı barış düşmanı çabaları ortadadır. İnsanlık sosyalizm ile yarına doğru ileri bir adım atmışken, sömürücü sınıf egemenliğindeki dünyayı, emekçi dünyasına, gerçek özgürlük evrenine doğru değiştirmek için tarihin gerçek dönüm noktasını yaratmışken, tarihin tekerleğini geriye çevirmek ve bu geleceği engellemek, geciktirmek amacıyla sosyalist ülke toplumlarının yeniden kapitalist boyunduruğuna sokmak isteyenler yani emperyalizmin bu paralı ya da gönüllü ajanları sosyalist ülkelerde at koşturamayacaklardır.

(Devamı 9. sayfada)